

Niina Hiltunen & Tea Rantala

**KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTI TOHOLAMMIN
PÄIVÄKODISSA**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Joulukuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2016	Tekijät Niina Hiltunen & Tea Rantala
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi Kuljetaan yhdessä -projekti Toholammin päiväkodissa		
Työn ohjaaja Tarja Mäkitalo, KM	Sivumäärä 29 + 11	
Työelämäohjaaja Minna Vörlin, LTO		
<p>Opinnäytetyö toteutettiin projektina, jonka tilaajana oli Toholammin päivähoitopalveluihin kuuluva Sateenkaaren päiväkot. Päiväkodissa toteutettiin Kuljetaan yhdessä -projekti, johon osallistuivat 4–5-vuotiaiden lasten ryhmä, heidän vanhempansa sekä ryhmän henkilökunta.</p> <p>Kuljetaan yhdessä -projektin tarkoituksena oli tukea päiväkodin ja perheiden välistä kasvatuskumppanuutta. Tavoitteena oli tuoda kasvatuskumppanuutta käytännönläheisemmäksi sekä löytää uusi lähestymistapa sen toteuttamiseen.</p> <p>Kuljetaan yhdessä -projekti koostui tietoperustan kokoamisesta, toiminnan suunnittelusta, neljästä ohjatusta toimintakerrasta, näyttelyn avajaisista ja vanhempainillasta, palautteen keräämisestä sekä projektin arvioinnista. Palautetta projektista kerättiin lapsilta, heidän vanhemmiltaan sekä ryhmän henkilökunnalta. Palautetta kasvatuskumppanuuden toteutumisesta kerättiin vanhemmilta ja ryhmän henkilökunnalta.</p> <p>Vanhempien ja ryhmän henkilökunnan palautekyselyiden mukaan ajan puutteen koettiin olevan hankaloittamassa kasvatuskumppanuuden toteutumista ja erilaisten projektien toteuttamista. Palautteiden mukaan ohjatut toimintakerrat olivat mielenkiintoisia ja hyvin suunniteltuja sekä materiaalit olivat monipuolisesti valittuja. Myös näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta koettiin palautteiden perusteella mukavaksi.</p>		
Asiasanat Kasvatuskumppanuus, osallisuus, varhaiskasvatus		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date December 2016	Authors Niina Hiltunen & Tea Rantala
Degree programme Degree programme of Social Services		
Name of thesis Walking Together -Project in Toholampi Day Care Centre		
Instructor Tarja Mäkitalo	Pages 29 + 11	
Supervisor Minna Vörlin		
<p>This thesis was carried out as a project, which was ordered by Sateenkaari Day Care Centre of the Toholampi's Early Childhood Education Services. In Sateenkaari Day Care Centre Walking Together -Project was carried out, which was attended by 4–5 years old children, their parents and the personnel of the day care center group.</p> <p>The purpose of Walking Together -Project was to support educational partnership between family and day care in the early childhood education. The aim was to bring educational partnership more practical and find new approach to carry it out.</p> <p>Walking Together -Project was comprised of theoretical part, planning of activity, four organized activity times, opening of exhibition, parents' meeting, collection of the feedback and evaluation of the project. The feedback on the project was collected from children, their parents and personnel of the day care centre group. The feedback on fulfilment of educational partnership was collected from parents and personnel of the group.</p> <p>According to feedback from parents' and personnel's groups they experienced that lack of time was complicating fulfilment of educational partnership and actualization of different projects. According to feedback organized activity times were interesting and well premeditated, and also materials were chosen multifaceted. On the grounds of feedback opening of exhibition and parents' meeting were experienced pleasant.</p>		

<p>Key words Early childhood education, educational partnership in the early childhood education, participation</p>
--

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTIN TIETOPERUSTA	3
2.1 Varhaiskasvatus	3
2.2 Kasvatuskumppanuus	6
2.3 Osallisuus	9
3 KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTIN SUUNNITTELU JA AIKATAULU	12
4 KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTIN TOTEUTUS	14
4.1 Ohjatut toimintakerrat	14
4.2 Näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta	16
4.3 Palautekyselyt.....	17
5 KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTIN ARVIOINTI	19
5.1 Ohjatun toiminnan arviointi	19
5.2 Kasvatuskumppanuuden toteutumisen arviointi.....	22
5.3 Tavoitteiden arviointi.....	23
6 POHDINTA	26
LÄHTEET	28
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Osallisuuden tikapuut	10
KUVIO 2. Projektiopinnäytetyöprosessin eteneminen	13

1 JOHDANTO

Idea opinnäytetyölle lähti työn tekijöiden omasta kiinnostuksesta kasvatuskumppanuutta kohtaan. Kasvatuskumppanuus on tärkeä osa lapsen hyvää varhaiskasvatusta. Siihen on kiinnitetty huomiota varhaiskasvatussuunnitelmissa, ja aiheesta on tehty useita tutkimuksia sekä opinnäytetöitä. Muun muassa Kekkonen (2012) on tutkinut väitöskirjassaan varhaiskasvatuksen vuorovaikutustilanteita sekä kasvatuskumppanuuden merkityksiä. Kasvatuskumppanuus on aiheena yhä ajankohtainen. Opinnäytetyöntekijät ja päiväkodin henkilökunta kokivat kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi olevan vielä tarvetta. Sateenkaaren päiväkotiin kyseisestä aiheesta ei ole aikaisemmin tehty opinnäytetöitä.

Kuljetaan yhdessä -projekti toteutettiin Toholammin Sateenkaaren päiväkotiin, ja siihen osallistuivat päiväkodin 4–5-vuotiaat lapset, heidän vanhempansa sekä ryhmän henkilökunta. Opinnäytetyö kohdistettiin varhaiskasvatukseen, sillä työn tekijät halusivat vahvistaa omaa varhaiskasvatusosaamistaan. Painopisteeksi valittiin vanhempien kanssa yhdessä toimiminen. Kuljetaan yhdessä -projektin keskeisiä käsitteitä ovat kasvatuskumppanuus, osallisuus ja varhaiskasvatus.

Kuljetaan yhdessä -projektin tavoitteena lapsen ja perheen näkökulmasta oli osallistuminen päiväkodin toimintaan, mikä tässä projektissa toteutettiin taidenäyttelyn valmistelun ja järjestämisen kautta. Lisäksi tavoitteena oli, että vanhemmat ottavat vastuuta yhteistyöstä osallistumisellaan. Tavoitteena oli myös saada materiaalia lasten omiin kasvunkansioihin.

Päiväkodille Kuljetaan yhdessä -projektin tavoitteena oli antaa yksi toiminnallinen vaihtoehto kasvatuskumppanuuden toteuttamiseen ja yhteistyön lisäämiseen. Palautekyselyn kautta oli tavoitteena saada vanhempien kokemuksia päiväkodin kanssa tehtävästä yhteistyöstä sekä kehittämisideoita kasvatuskumppanuuteen. Lisäksi tavoitteena oli saada päiväkodille näkyvyyttä taidenäyttelyn sekä paikallislehden kirjoituksen välityksellä. Erityisesti kasvatuskumppanuutta aiheena haluttiin tuoda esille taidenäyttelyllä.

Opinnäytetyöntekijöiden tavoitteena oli organisointitaitojen ja lapsiryhmän ohjaamistaitojen kehittäminen ohjatun toiminnan suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kautta. Lisäksi tavoitteena

oli dokumentointi projektin kulusta, tiedottaminen eri osapuolille sekä palautteen kerääminen. Projektissa haluttiin toimia kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti sekä kehittää yksi toiminnallinen vaihtoehto kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi. Tavoitteena oli myös projektityöskentelyn kokonaisvaltainen sisäistäminen sekä opinnäytetyön valmiiksi saaminen.

2 KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTIN TIETOPERUSTA

Tietoperusta on jaettu kolmeen alalukuun. Ensimmäisessä alaluvussa on kerrottu varhaiskasvatuksesta ja sitä ohjaavista asiakirjoista. Toisessa alaluvussa on kerrottu kasvatuskumppanuudesta ja kolmannessa alaluvussa osallisuudesta. Tietoperusta on kohdennettu Kuljetaan yhdessä -projektin asiasisällön mukaan.

2.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on alle kouluikäisen lapsen hoitoa, kasvatusta ja opetusta, joista muodostuu toimiva kokonaisuus. Toiminnan tärkeimpinä lähtökohtina ovat suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus. Lasten omat varhaiskasvatussuunnitelmat ovat pohjana suunnitelmalliselle varhaiskasvatustyölle. Päiväkodin toiminta suunnitellaan ja toteutetaan huomioiden lapsen ikä ja yksilölliset tarpeet. Tavoitteet liitetään nykyisin yhä selkeämmin elämässä tarvittaviin taitoihin ja elinikäiseen oppimiseen. Hyvinvoiva lapsi ja lapsen tasapainoisen kasvun ja oppimisen tukeminen ovat varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen kokonaisvaltaista kehitystä yksilöllisesti ja yhteisöllisesti. Vanhempien ja henkilökunnan yhteistyötä tarvitaan, jotta tavoitteet saavutetaan. Varhaiskasvatuksen yhtenä tarkoituksena on tukea perheitä heidän kasvatustehtävässään, mikä myös edellyttää yhteistyötä. Henkilökunnan on tärkeää luoda vanhempiin luottamuksellinen suhde ja mahdollistaa lapselle turvallinen kasvuympäristö. Ammattitaitoinen henkilökunta on varhaiskasvatuksessa oleellinen voimavara. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 123–125; Stakes 2005, 15–16.)

Varhaiskasvatusta määrittelee monet erilaiset lait, asetukset ja ohjaavat asiakirjat, jotka huomioiden myös Kuljetaan yhdessä -projekti suunniteltiin. Suomen perustuslain (11.6.1999/731) artiklan 6 mukaan lapset ovat keskenään yhdenvertaisia. Heitä tulee kohdella tasa-arvoisesti, ja heillä tulee olla mahdollisuus kehitystasonsa mukaiseen vaikuttamiseen omissa asioissaan. Varhaiskasvatuslain (8.5.2015/580) artiklan 7 mukaan myös lasten vanhemmilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa lapsensa päiväkotiarjen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Artiklan 2 mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea päiväkodissa olevien lasten perheitä heidän

kasvatustehtävässään ja edistää lapsen tasapainoista kehitystä yhdessä perheen kanssa. Kaikilla lapsilla tulisi olla tasavertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen ja kunnioittavaan kohteluun. Varhaiskasvatuksen tulisi antaa valmiuksia erilaisuuden hyväksymiseen. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota lapsille terveellinen ja turvallinen sekä osallisuutta ja kehitystä monipuolisesti tukeva kasvu ympäristö. Tavoitteena on huomioida mahdolliset lapsen yksilölliset tuen tarpeet ja tarjota niihin tarpeellinen tuki. Myös lastensuojelulaki (13.4.2007/417) velvoittaa lasten kanssa työskenteleviä tarjoamaan lapselle hänen hyvinvointiaan tukevan kasvuympäristön. Lisäksi lastensuojelulain mukaan lasten kanssa työskentelevillä on velvollisuus tarjota perheiden tarvitsemaa apua ajoissa sekä ohjata perhe lastensuojelun piiriin, mikäli siihen on tarvetta. Lakien ja erilaisten asetusten lisäksi varhaiskasvatusta ohjaavat käsitykset lapsesta, oppimisesta ja kasvamisesta (Järvinen ym. 2009, 117).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet luovat yhdenvertaisen pohjan varhaiskasvatuksen toteuttamiselle ja laadun kehittämiseksi koko maassa. Sen yhtenä tavoitteena on lisätä päiväkodissa olevan lapsen vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta jokainen kunta laatii oman varhaiskasvatussuunnitelmansa. (Stakes 2005, 7–8.) Toholammin kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa tärkeimmiksi kehitysuunniksi on nostettu kasvatuskumppanuus ja varhainen tuki. Kun lapsi aloittaa päivähoiton, hänelle laaditaan oma varhaiskasvatussuunnitelma, jota päivitetään ainakin kerran vuodessa. Lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma tehdään yhteistyössä vanhempien kanssa. Jos lapsi vaihtaa ryhmää tai päivähoitopaikkaa, hän saa varhaiskasvatussuunnitelmansa mukaan uuteen hoitopaikkaan. (Toholammin kunta 2011, 4, 17.)

Varhaiskasvatuksen ohjauksen välineenä toimivat sisällölliset orientaatiot, joita ovat esteettinen, eettinen, luonnontieteellinen, matemaattinen, historiallis-yhteiskunnallinen ja uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio. Sisällölliset orientaatiot eivät korosta oppiaineiden sisältöjen oppimista, vaan tähtäävät lisäämään lasten valmiuksia ymmärtää ja kokea elämää. Käyttäkseen sisällöllisiä orientaatioita ohjauksen välineenä henkilökunnan täytyy tietää lapsen ominaiset tavat toimia, joita ovat leikkiminen, tutkiminen, liikkuminen sekä taiteellinen ilmaiseminen. Esimerkiksi kuvallista ja musiikillista toimintaa sekä lapsen kädentaitoja vaalivassa kasvuympäristössä syntyvät taiteelliset peruskokemukset. (Järvinen ym. 2009, 132; Stakes 2005, 15, 26.) Kuljetaan yhdessä -projektissa toiminta painottui esteettisen orientaation kädentaidolliseen ja

musiikilliseen alueeseen, joita toteutettiin yhdessä lasten, vanhempien sekä ryhmän henkilökunnan kanssa.

Lapsilähtöisyys on varhaiskasvatuksessa tapahtuvan työn perusta. Päiväkodin henkilökunnalla tulee olla taito kohdata lapsi omine tarpeineen. Lapsilähtöisyys on lapsen taustaan ja kokemuksiin perustuvaa oppimis- ja opettamisprosessia. Lapsilähtöisessä toiminnassa päiväsuunnitellaan siten, että siihen sisältyy leikkimistä, tutkimista, liikkumista sekä taiteellista ilmaisemista. Lapsilähtöisessä ajattelussa kunnioitetaan jokaista lasta ainutlaatuisena ihmisenä. (Järvinen ym. 2009, 34–37.)

Ohjaava kasvatusta on lapsen perusturvallisuudesta huolehtimista kasvatuksen keinoin. Se perustuu vuorovaikutukseen lapsen ja kasvattajan välillä. Lapselle tulee antaa vastuuta omien taitojensa mukaan ja mahdollisuus itsenäistyä turvallisesti. Lapsen tarpeet ja mielenkiinnon kohteet ovat kasvatuksen lähtökohtana. Varhaiskasvatuksen seitsemän kasvatustavoitetta kuvaavat, mihin kasvatuksella tähdätään. Näitä ovat fyysinen, sosiaalinen, emotionaalinen, älyllinen, esteettinen, eettinen ja uskonnollinen tavoite. (Järvinen ym. 2009, 26, 34, 128–129.)

Ohjattu toiminta sisältyy päiväkodin arkeen omaehtoisen leikin ja perushoidon ohella. Se on suunniteltua toimintaa, jolla tuetaan oppimista ja annetaan lapsille uusia elämyksiä ja virikkeitä. Ohjatun toiminnan tavoitteena on opettaa lasta suoriutumaan omatoimisesti ja itsenäisesti erilaisista toiminnoista kehitystasoaan vastaavasti. Ohjatun toiminnan lähtökohtana on, että se suunnitellaan ja toteutetaan lapsen ikä, kehitystaso ja mielenkiinnon kohteet huomioiden. (Järvinen ym. 2009, 172–173.)

Pedagoginen dokumentointi auttaa lasta muistamaan aiemmin kokemiaan tilanteita. Sen muotoja ovat esimerkiksi muistiinpanot, valokuvat ja piirroukset. Pedagogisen dokumentoinnin kautta voidaan palata aiempiin tapahtumiin keskustellen ja uusilla tavoilla tulkiten. Pedagogisessa dokumentaatiossa lapsen oma ajattelu ja toiminta ovat tärkeä osa päiväkodin henkilökunnan ja lapsen keskinäistä oppimisprosessia. Tämä tukee lapsen osallisuutta. Pedagoginen dokumentointi ja systemaattinen havainnointi ovat erilaisia lähestymistapoja havainnoida lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Pedagogisessa dokumentoinnissa perehdytään lapsen elämysmaailmaan luovilla ja keskustelevilla menetelmillä ja systemaattisessa havainnoinnissa

perehdytään lapsen motoriikan, sosiaalisten taitojen ja päivittäistoimintojen kehitykseen erilais-
ten lomakkeiden välityksellä. Pedagoginen dokumentointi ei ole vain muistojen tallentamista
vaan myös ajattelun ja oppimisen yhdistämistä, jotta tuttuja asioita voidaan nähdä ja tulkita
uudelleen. Vanhemmat saadaan aktiivisiksi kumppaneiksi pedagogisen dokumentoinnin
kautta, kun lapset, vanhemmat ja henkilökunta käyvät yhteistä dialogia kasvatusyhteisön ra-
kentämiseksi. (Keskinen & Lounassalo 2011, 199–206.)

Lapsen kasvunkansio kertoo lapsen kokemuksista, kiinnostuksenkohteista ja toiveista sekä
kasvusta ja kehityksestä. Kansio voi muodoltaan olla esimerkiksi muovikansio, laatikko tai di-
gitaalinen kansio. Muodosta riippumatta sinne kerätään materiaalia päiväkotiarjesta, kuten lap-
sen piirustuksia, askarteluja, valokuvia ja tarinoita. Myös esimerkiksi henkilökunnan ja van-
hempien kuvauksia erilaisista tilanteista voi laittaa kansioon. Kasvunkansion kautta lapsi pys-
tyy arvioimaan omia taitojaan sekä kertomaan itsestään muille. Kansio on myös lapsilähtöisen
havainnoinnin apuväline, sillä ansiosta henkilökunta pystyy arvioimaan kunkin lapsen kasvua
ja ominaista tapaa toimia. (Järvinen ym. 2009, 156–158.)

Kuljetaan yhdessä -projektissa oli ohjattua toimintaa, jolloin tehtiin materiaali taidenäyttelyyn.
Myös näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta oli osa ohjattua toimintaa. Ohjatusta toiminnasta
tehtiin pedagogista dokumentointia lasten kasvunkansioihin. Lapset, vanhemmat ja ryhmän
henkilökunta voivat palata projektin tapahtumiin kasvunkansioiden kautta.

2.2 Kasvatuskumppanuus

Yhteistyö päiväkodin ja perheiden välillä on ollut koko päivähoidon historian ajan keskeinen
kasvatuksen kulmakivi. Painopiste on kuitenkin vaihdellut kasvatusajatuksen muuntuessa vuo-
sikymmenten aikana. 1900-luvun yhtenä tärkeänä tutkimustuloksena pidetään yhteistyön ja
vanhempien osallisuuden myönteistä vaikutusta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja lasten
kasvuun ja kehitykseen. (Hujala-Huttunen & Nivala 1996, 34–45.)

Varhaiskasvatuksessa on alettu käyttää viimeisten vuosikymmenten aikana yhteistyö-käsitteen
sijaan käsitettä kasvatuskumppanuus. 2000-luvulla kasvatuskumppanuutta alettiin tutkia ja ke-

hittää valtakunnallisesti. Valtakunnallisissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kasvatuskumppanuudeksi määritellään vanhempien ja päiväkodin välinen kasvatusyhteistyö. Sen kehittämistä pidetään edelleen ajankohtaisena, ja varhaiskasvatuksen arjessa kasvatuskumppanuuspohdinta jatkuu edelleen. (Ojanen, Ritmala, Sivén, Vihunen & Vilén 2013, 294; Tiilikka 2010, 66–67; Stakes 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välinen kasvatuksellinen suhde, johon molemmat osapuolet tietoisesti sitoutuvat. Kasvatuskumppanuudella tuetaan yhdessä lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Kasvatuskumppanuus edellyttää luottamuksen, kunnioituksen ja dialogisuuden toteutumista. Parhaimmillaan kasvatuskumppanuus on vanhempien ja henkilökunnan yhdessä oppimista, ajatusten vaihtoa ja ongelmanratkaisua. Kasvatuskumppanuutta on vahvistamassa ja tukemassa päivittäiset kohtaamiset, lapsikohtaiset vasu-keskustelut sekä vanhempainillat. Henkilökunnan velvollisuus kasvatuskumppanuudessa on olla aloitteellinen ja ylläpitävä osapuoli. (Kaskela & Kekkonen 2006, 13–16; Ojanen ym. 2013, 294; Toholammin kunta 2011, 8; Stakes 2005, 31.) Kuljetaan yhdessä -projektissa haluttiin tuoda kasvatuskumppanuutta käytännönläheisemmäksi. Projektissa vanhemmat osallistuivat näyttelyn järjestämiseen sekä näyttelyn avajaisiin ja vanhempainiltaan, ja ajatuksena oli, että he pääsevät osallisiksi lapsen päiväkotiarkeen sekä luontevaan yhteistyöhön päiväkodin henkilökunnan kanssa.

Nykyään pidetään tärkeänä perheiden erilaisuuden huomioimista yhteistyössä. Vanhemmat kaipaavat päiväkodin kanssa tehtävältä yhteistyöltä eri asioita elämäntilanteesta riippuen. Vanhemmat kaipaavat yhteistyöltä muun muassa neuvontaa ja tukea, vaikutusmahdollisuuksia sekä tasavertaista kumppanuutta. Päiväkodin ja perheiden välinen vuorovaikutus on tasavertaista, kun päiväkodin henkilökunnan ammatillisuutta ja vanhempien oman lapsensa asiantuntemisuutta pidetään yhtä tärkeinä. (Hujala-Huttunen & Nivala 1996, 37–38; Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 116.)

Kasvatuskumppanuuden periaatteet ovat kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogisuus. Kuuleminen on keskeinen osa vuoropuhelua, ja se luo suhteen vuorovaikutuksessa olevien välille. Kuuleminen vaatii läsnäoloa ja välittää toiselle kiinnostusta, rehellisyyttä ja empaattisuutta. Kunnioitus on hyväksymistä ja arvostamista, ja se saavutetaan usein avoimella ja

myönteisellä ilmapiirillä. Kunnioitus ilmenee ajatusten, sanojen ja tekojen kautta. Luottamuksen rakentuminen vaatii aikaa, vuoropuhelua ja kohtaamisia. Kuuleminen ja kunnioitus ovat luottamuksen rakentumisen avainasioita. Dialogi on keskustelua, joka muodostuu puheesta ja aidosta kuuntelemisesta. Dialogi on tasa-arvoista vuoropuhelua, jossa kaikki osapuolet voivat tuoda omat näkemyksensä esille ja tulevat kuulluksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32–40.)

Vanhemmilla on suurin vastuu lapsensa kasvatuksesta, johon myös päiväkodin henkilökunta osallistuu. Puhutaan jaetusta kasvatusvastuusta, jonka toteutuminen vaatii toimivaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta vanhempien ja henkilökunnan välillä. Päiväkodin henkilökunnan tulee ymmärtää ja kunnioittaa perheiden erilaisia elämäntilanteita ja halukkuutta yhteistyöhön. (Koi-vunen 2009, 151–152.) Tulevaisuudessa kasvatuskumppanuuden kehittämisessä on tärkeää huomioida perheiden erilaiset arvot ja tavat lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa suhteessa päiväkodin henkilökunnan ajatuksiin ja kokemuksiin. Päiväkodin henkilökunnan on tärkeää miettiä, tulkitako perheen kasvatukseen liittyvät ajatukset osaamattomuudeksi ja pärjäämättömyydeksi vai yksityisen kasvatustehtävän yhteisöllistämisen ja vanhempien asiantuntemuksen vahvistamisen halukkuudeksi päiväkodin kanssa. (Kekkonen 2012, 9.)

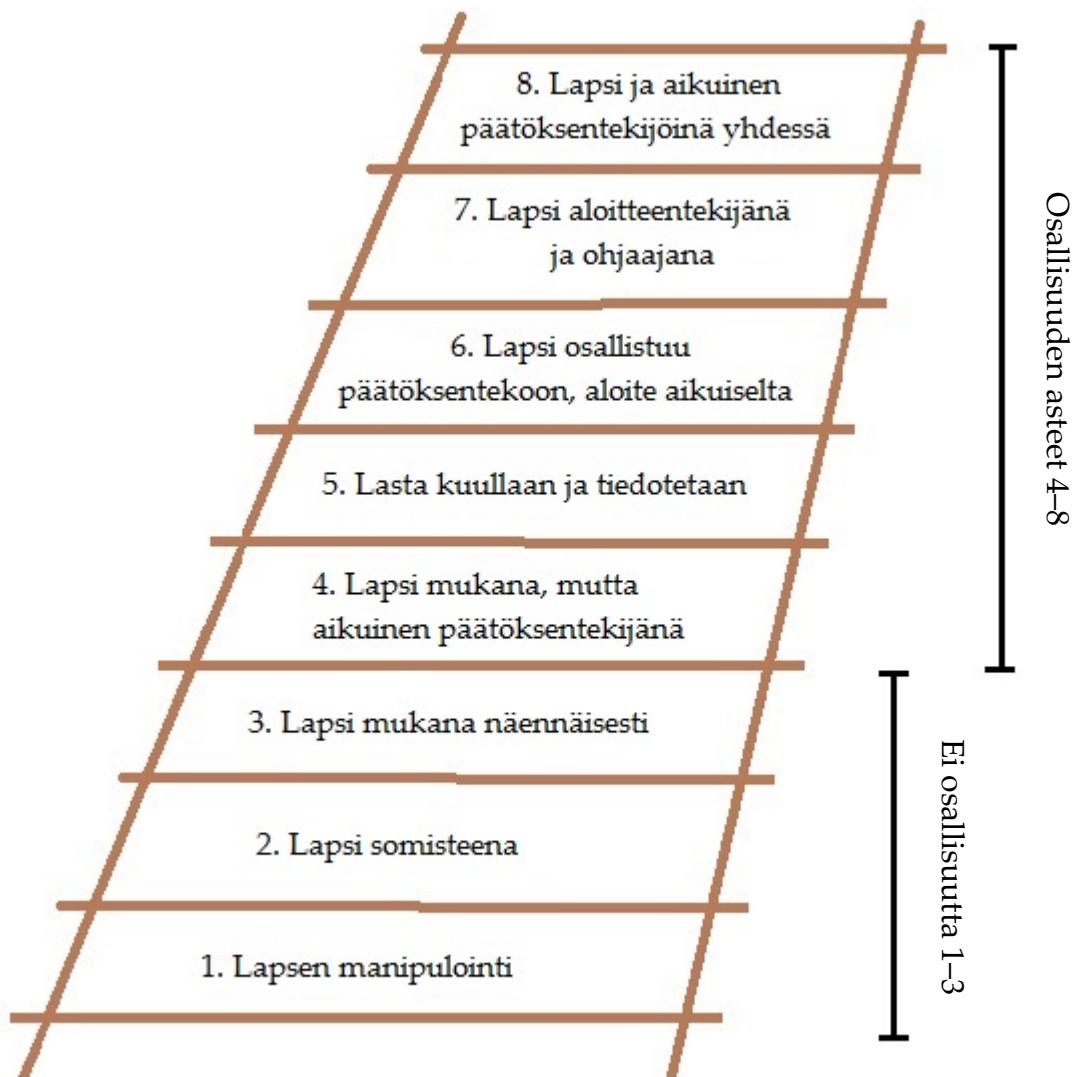
Stakes toteutti vuonna 2007 Vaikuta vanhempi -nettikyselyn vanhemmille, joiden lapsi on varhaiskasvatuksen piirissä. Siihen vastasi 3 564 huoltajaa, joista suurin osa oli äitejä. Tutkimuksen tavoitteena oli saada näkyväksi vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksesta ja kasvatusyhteistyöstä, jotta niitä voitaisiin kehittää. Vaikuta vanhempi -nettikyselyyn vastanneista vanhemmista noin 95 prosenttia koki perheen ja päiväkodin henkilökunnan yhteistyön erittäin tärkeäksi. Vanhemmista noin puolet oli sitä mieltä, ettei päiväkodissa ole riittävästi henkilökuntaa. Vanhemmat toivat esille huolen lapsiryhmien suurista ko'oista, henkilökunnan vähäisyydestä sekä heidän jaksamisestaan. Monet vanhemmista kaipasivat enemmän säännöllistä keskustelua lapsensa kasvusta ja kehityksestä sekä tietoa hoitopäivän sujumisesta. Yhteistyö oli vanhempien mielestä pääosin toimivaa, mutta mahdollisuuksia rauhallisille keskusteluhetkille kuitenkin kaivattiin enemmän. Tiedotuksen tehostamiseksi vanhemmat ehdottivat muun muassa viikkotiedotteita, kuukausikirjeitä, tunnemittareita ja viestivihkoja. (Kronqvist & Jokimies 2008.) Kuljetaan yhdessä -projektin palautekyselyssä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta vanhemmilta ja ryhmän henkilökunnalta tuli esille samankaltaisia vastauksia kuin edellä esitettyssä nettikyselyssä.

2.3 Osallisuus

Osallisuus ja osallistuminen ovat käsitteinä samankaltaisia. Oleellista osallisuudessa on, että yksilö kokee voivansa vaikuttaa toimintaan, johon osallistuu. Lisäksi keskeistä on kuulluksi tuleminen ja vapaaehtoinen mukanaolo. Osallisuus on konkreettista toimintaa, suunnittelua, keskustelua tai yhdessä olemista toisten kanssa. Se ei siis ole pelkkää tunnetta. Osallistumisessa yksilö on mukana toiminnassa, jonka suunnitteluun ja toteutukseen ei ole itse vaikuttanut. (Eskel & Marttila 2013, 77; Piironen 2007, 5; Turja 2010, 33, 38.)

Vanhempien konkreettista osallistumista lapsen varhaiskasvatukseen ovat päivittäiset lapsen tuonti- ja hakutilanteet sekä vanhempainillat, kasvatuskeskustelut ja erilaiset tapahtumat. Konkreettisen osallistumisen ohella kokemuksellinen osallisuus koetaan tärkeäksi. Vanhempien kokemuksellinen osallisuus syntyy lapsensa varhaiskasvatusyhteisöön kuulumisen tunteesta, vastavuoroisesta keskustelusta henkilökunnan kanssa sekä tunnepohjaisesta sitoutumisesta lapsensa varhaiskasvatukseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26–27.) Kuljetaan yhdessä -projektissa vanhemmat osallistuivat taidenäyttelyn järjestämiseen ja heidän kokemuksiaan selvitettiin palautekyselyn kautta. Vanhemmille annettiin mahdollisuus osallisuuteen, ja toimintaan osallistuminen oli vapaaehtoista.

Lapsi tarvitsee osallisuuteensa aikuisen tukea (Turja 2010, 37). Kasvattaja voi toiminnallaan joko rajoittaa tai lisätä osallisuutta (Eskel & Marttila 2013, 79). Osallistuminen suunniteltuun toimintaan on askel kohti osallisuutta. Vaikka toiminta on aikuisen suunnittelemaa, lapsi voi kokea siihen osallistumisensa merkityksellisenä. Lapsen osallisuutta tuetaan esimerkiksi kysymällä heidän mielipiteitään ja ideoitaan toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa heidän iästään riippumatta. (Rönkkö & Rytönen 2010, 52.) Osallistuessaan toimintaan lapsi kokee kuuluvansa yhteisöön ja olevansa tärkeä osa yhteisöä (Verkka 2016). Lapsen osallisuutta on kuvattu useiden erilaisten mallien kautta. Hart (1992) on kuvannut lapsen osallisuuden rakentumista osallisuuden tikapuilla (KUVIO 1). Osallisuuden tikapuissa on kahdeksan lapsen osallisuutta kuvaavaa askelmaa. Periaatteena on, että osallisuuden määrä kasvaa alhaalta ylöspäin kiivetessä. (Eskel & Marttila 2013, 79.)

KUVIO 1. Osallisuuden tikapuut (mukaillen Hart 1992, 8)

Tikapuiden ensimmäisellä askelmalla lasta manipuloidaan, eikä hänen mielipiteitään kysellä. Toisella askelmalla lapsi pääsee osalliseksi, mutta hän on vain somisteena henkilökunnan suunnittelemassa toiminnassa. Kolmannella askelmalla lapsi otetaan mukaan vain muodon vuoksi, eikä hänellä todellisuudessa ole mahdollisuutta ajatustensa esille tuomiseen. Kolmella ensimmäisellä askelmalla lapsella ei siis ole todellista mahdollisuutta osallisuuteen, vaan varsinaiset osallisuuden askelmat alkavat neljänneltä askelmalta. Neljännellä askelmalla lapsen mielipiteitä kuunnellaan ja osallistuminen on vapaaehtoista, mutta henkilökunta on päätöksentekijänä. Viidennellä askelmalla lapsi saa tuoda mielipiteensä ja toiveensa esille ja tulee kuuluksi, mutta henkilökunta johtaa toimintaa. Kuudennella askelmalla lapsi saa olla mukana toi-

minnan suunnittelun jokaisessa vaiheessa, mutta aloitteet tulevat henkilökunnalta. Seitsemännellä askelmalla lapsi tekee aloitteen ja ohjaa toimintaa itse. Kahdeksannella askelmalla lapset ja henkilökunta ovat tasavertaisia toiminnan suunnittelussa ja toiminta on lapsilähtöistä. (Eskel & Marttila 2013, 79–81 [Hart 1999, 40–46].) Kuljetaan yhdessä -projektissa oltiin osallisuuden tikapuiden neljännellä askelmalla. Ohjattuun toimintaan osallistuminen oli lapsille vapaaehtoista ja lapset tulivat kuulluksi palautteiden kautta. Päiväkodissa voidaan jatkaa osallisuuden lisäämistä ylempiä askelmia kohti.

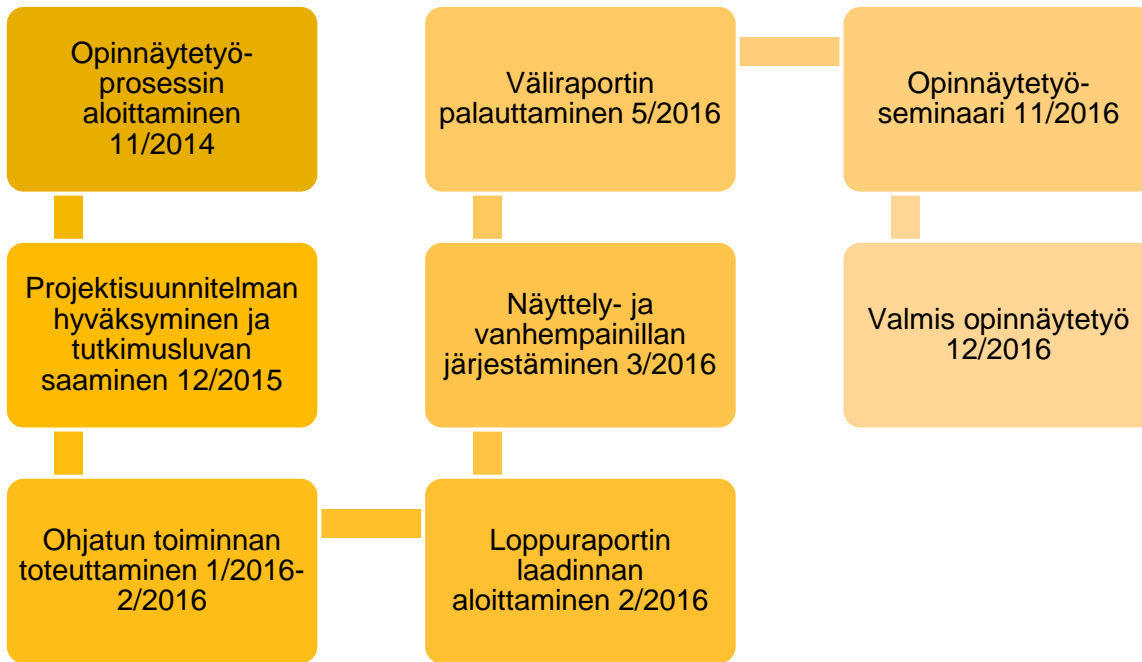
Osallisuus on yhdessä tekemistä sekä yhteisöllistä toimintaa. Varhaiskasvatuksessa osallisuutta tukee lapsen ja henkilökunnan kumppanuus ja yhteistoiminta sen sijaan, että lapsen ja henkilökunnan maailmat pidetään erillään. Lapsiryhmässä tulee ottaa huomioon ja kuulla kaikkien osapuolten eriävätkin mielipiteet ja sovittaa niitä yhteen. Lapselle merkittävintä on tunne kuulluksi tulemisesta, mukanaolosta sekä vaikutusmahdollisuuksista. Tavoite on, että lapset oppivat tuomaan asioitaan esille ja voivat olla mukana suunnittelussa, päätöksenteossa, toiminnassa ja arvioinnissa. (Turja 2010, 35–43.)

3 KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTIN SUUNNITTELU JA AIKATAULU

Projekti on hyvin suunniteltu prosessi, joka etenee ideasta toteutumiseen saakka. Projektilla on aina tilaaja sekä selkeä tavoite tai useita tavoitteita. Projektiin on määritelty aloitus- ja lopetusajankohta sekä aikataulu ja budjetti. Lisäksi projektin kulkua tulee dokumentoida ja tavoitteiden toteutumista arvioida. (Kettunen 2003, 15; Lööw 2002, 16–17.)

Opinnäytetyö toteutettiin projektina, jonka suunnittelu aloitettiin marraskuussa 2014. Yhteistyötahoksi ajateltiin Toholammin Sateenkaaren päiväkotia, ja ensimmäinen yhteydenotto päiväkotiin oli joulukuussa 2014. Päiväkodin johtaja ja ryhmän henkilökunta olivat kiinnostuneita opinnäytetyöstä. Aihepiiriseminaarissa joulukuussa 2014 aiheena oli kirjallisuus lapsen kehityksen tukena. Aihepiiriseminaarin jälkeen aihe muuttui kulttuuriprojektiksi, jossa keskeisinä käsitteinä oli harrastusaktiivisuuden ja kasvatuskumppanuuden tukeminen. Aihe muokkautui vielä keväällä 2015 aikana tilaajatahon ja opinnäytetyöntekijöiden yhteistyönä kasvatuskumppanuuden tukemiseen taidenäyttelyn järjestämisen kautta. Opinnäytetyö haluttiin toteuttaa 4–5-vuotiaille lapsille. Aiheen muodostuttua suunniteltiin toiminnallisen osuuden sisältö sekä kirjoitettiin projektisuunnitelma. Opinnäytetyölle annettiin nimeksi Kuljetaan yhdessä -projekti. Projektisuunnitelma (LIITE 1) hyväksyttiin ja tutkimuslupa (LIITE 2) saatiin joulukuussa 2015.

Neljä ohjattua toimintakertaa toteutettiin päiväkodilla tammi- ja helmikuun 2016 aikana. Viides toimintakerta, näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta, järjestettiin Toholammin kunnankirjastolla maaliskuussa. Opinnäytetyön loppuraportin kirjoittaminen aloitettiin helmikuussa ja sen ensimmäinen versio palautettiin opettajalle toukokuussa 2016. Opinnäytetyöseminaari pidettiin marraskuussa ja opinnäytetyö on valmis joulukuussa 2016. Opinnäytetyöprosessin eteneminen on kuvattu aikajanalla (KUVIO 2).

KUVIO 2. Opinnäytetyöprosessin eteneminen

Päiväkodin lisäksi yhteistyötä tehtiin Toholammin kunnankirjaston kanssa, jossa taidenäyttely toteutettiin. Lestijoki-lehti kutsuttiin tekemään avajaistilaisuudesta lehtikirjoitus (LIITE 11). Sponsoreina opinnäytetyölle olivat Toholammin kunta ja K-market Lampintori. Opinnäytetyön ohjaajina olivat ohjaava opettaja Centria-ammattikorkeakoulusta sekä työelämäohjaaja päiväkodista.

Kuljetaan yhdessä -projektin päätehtäviä olivat neljä ohjattua toimintakertaa sekä näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta, dokumentointi, tiedottamiset, palaverit ja palautteiden kerääminen. Kuljetaan yhdessä -projektin aikana eri osapuolien välinen tiedottaminen tapahtui kokoon-tumisten, kirjeiden, sähköpostin sekä puhelimen välityksellä. Opinnäytetyöntekijät kommu-nikoivat keskenään tapaamisissa ja puhelimitse. Dokumentointi tapahtui pääasiassa projektipäi-väkirjaa kirjoittamalla. Projektin eri vaiheita dokumentoitiin myös valokuvien avulla. Vanhem-mat täyttivät suostumuslomakkeen lapsensa ja itsensä valokuvaamisesta ja valokuvien julkai-semisesta (LIITE 4) ennen ensimmäistä ohjattua toimintakertaa.

4 KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTIN TOTEUTUS

Toholammin Sateenkaaren päiväkodin 4–5-vuotiaiden lasten, heidän vanhempiansa sekä ryhmän henkilökunnan kanssa järjestettiin taidenäyttely Toholammin kunnankirjastoon. Materiaali taidenäyttelyyn tehtiin neljässä ohjatussa toimintakerrassa. Osaan niistä osallistuivat vain lapset ja osaan sekä lapset että heidän vanhempansa. Ryhmän henkilökunta oli mukana töiden toteutuksen ohjaamisessa. Viidentenä ohjattuna toimintakertana oli näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta, jonne kutsuttiin taidenäyttelyä järjestämässä olleet sekä Lestijoki-lehden edustaja. Kuljetaan yhdessä -projektista tiedottaminen tapahtui muun muassa palaverien sekä kirjallisten tiedotteiden välityksellä. Projektin kulkua dokumentoitiin projektipäiväkirjaa kirjoittamalla ja valokuvaamalla. Projektista tehty yhteenveto (LIITE 9) laitettiin lasten omiin kasvunkansioihin ja palautekyselyistä tehty yhteenveto (LIITE 10) annettiin ryhmän henkilökunnalle. Valokuvia hyödynnettiin lasten kasvunkansioihin laitetuissa projektin yhteenvedoissa. Tämän pedagogisen dokumentoinnin avulla lapset voivat palata myöhemmin projektiin yhdessä ryhmän henkilökunnan tai vanhempiansa kanssa.

Kuljetaan yhdessä -projektista kerättiin palautetta lapsilta (LIITE 5) ja ryhmän henkilökunnalta (LIITE 6) jokaisen ohjatun toimintakerran jälkeen. Lisäksi vanhemmilta ja henkilökunnalta kerättiin palautetta projektista kyselyllä ja samalla kartoitettiin kasvatuskumppanuuden toteutumista (LIITE 7). Kyselyssä annettiin mahdollisuus tuoda esille omia kehittämisideoita kasvatuskumppanuuteen liittyen. Kehittämisideoista saatiin päiväkodille tietoa jatkokehittämistä varten.

4.1 Ohjatut toimintakerrat

Ohjatut toimintakerrat järjestettiin päiväkodilla siten, että 4–5-vuotiaat lapset jaettiin kahteen ryhmään. Toisen ryhmän ollessa ulkona toinen ryhmä oli sisällä projektiin liittyvässä ohjatussa toimintakerrassa. Viimeisessä ohjatussa toimintakerrassa molemmat ryhmät tekivät tuotoksen samaan aikaan eri tiloissa ajan puutteen vuoksi. Päiväkodissa jatkettiin tuotosten tekemistä ja laulujen harjoittelemista ohjattujen toimintakertojen jälkeen ryhmän henkilökunnan ohjauksella.

Myös ohjatuista toimintakerroista poissaolijat tekivät tuotokset ryhmän henkilökunnan ohjauksella. Kirjallinen palaute kerättiin lapsilta ja ryhmän henkilökunnalta jokaisen ohjatun toimintakerran jälkeen, lukuun ottamatta ensimmäistä toimintakertaa, josta palautetta kysyttiin vain ryhmän henkilökunnalta.

Ensimmäinen ohjattu toimintakerta 20. tammikuuta oli tarkoitettu päiväkodin 4–5-vuotiaille lapsille ja heidän vanhemmilleen. Toimintakerrasta tiedotettiin vanhempia kirjeillä hyvissä ajoin. Ohjattuun toimintakertaan osallistui 12 lasta ja heidän vanhempansa. Se järjestettiin iltapäivällä lasten päiväkodista haun yhteydessä, jolloin vanhempi tuli lapsensa kanssa tekemään oman osuutensa Kasvatuskumppanuuspuusta sekä kuulemaan tietoa Kuljetaan yhdessä -projektista. Puuhun, joka oli tehty valmiiksi kankaalle, vanhempi ja lapsi sekä ryhmän henkilökunta painoivat omat kätensä jäljet lehdiksi. Käsien viereen laitettiin kotoa tuodut perhekuvat. Opinnäytetyöntekijät huomasivat ohjatun toimintakerran jälkeen, ettei perhekuvien laittaminen esille taidenäyttelyyn ole välttämättä perheitä kohtaan sopivaa. Kuvat päätettiin vaihtaa lasten piirtämiin perhekuviin. Lapset piirsivät perhekuvat päiväkodissa ryhmän henkilökunnan ohjauksella. Kasvatuskumppanuuspuu oli kuitenkin esillä päiväkodilla alkuperäisillä perhekuvilla ennen taidenäyttelyä.

Vaikka vanhempia oli tiedotettu ensimmäisestä ohjatusta toimintakerrasta useaan kertaan, eivät kaikki vanhemmat olleet siitä tietoisia. Syynä puutteelliseen tiedonkulkuun oli esimerkiksi se, että lapsia hakivat päiväkodista eri perheenjäsenet, joten tiedotuskirjeet eivät tavoittaneet kaikkia perheen osapuolia. Ohjatusta toimintakerrasta tiedottamisen olisi voinut kirjeiden lisäksi sisällyttää kuukausitiedotteeseen, jotta tieto olisi ollut myös sitä kautta nähtävillä. Ajankohta ohjatulle toimintakerralle oli hiukan hankala, sillä lasten hakutilanne on usein kiireinen ja lapsia haetaan eri aikoina. Kuitenkaan se, että lapsia haettiin yksi kerrallaan, ei haitannut tämän toimintakerran toteutusta, ja ohjattu toimintakerta tavoitti vanhemmat parhaiten iltapäivällä lasten haun yhteydessä.

Toinen ohjattu toimintakerta oli 28. tammikuuta. Siihen osallistui 16 lasta sekä ryhmän henkilökunta. Tällöin alettiin harjoitella ”Kotini” -laulun (LIITE 8) kahta ensimmäistä säkeistöä ja ”Mä kuljin metsätietä” -laulun (LIITE 8) ensimmäistä säkeistöä. Lauluja alettiin harjoitella toistamalla sanoja useaan kertaan ilman melodiaa. Tämän jälkeen lauluja harjoiteltiin säestyksen kanssa

lauaen. Lasten kanssa askarrettiin ”Mä kuljin metsätietä” -laulun esitystä varten kartonkinukkeja, kuten pilviä, kaloja ja lintuja. Kartonkeihin oli piirretty valmiiksi ääriiviivat. Lapset leikkasivat ja värittivät valitsemaansa kartonkinuken. Kartongin taakse teipattiin puutikku, josta lapset pystyivät pitämään kiinni. Laulut esitettiin näyttelyn avajaisissa. Ohjatun toimintakerran jälkeen ”Mä kuljin metsätietä” -laulusta tuli ryhmän henkilökunnalta palautetta, että se oli kesäinen vuodenaikaan nähden. Laulua ei kuitenkaan vaihdettu kesken projektin, sillä sitä ehdittiin alkaa jo harjoitella lasten kanssa.

Kolmannesta ohjatusta toimintakerrasta, joka järjestettiin 4. helmikuuta, tiedotettiin vanhempia kirjeellä. Kirjeessä vanhempia ja lapsia pyydettiin tuomaan kotoa kangasta, perunoita ja pajunoksia tulevaa ohjattua toimintakertaa varten. Ohjattuun toimintakertaan osallistui 15 lasta ja ryhmän henkilökunta. Toimintakerta aloitettiin laulujen harjoittelulla. Sen jälkeen perunoista tehtiin leimasimia, joilla painettiin pulloväreillä kankaalle kuvioita. Kangas liimattiin kartongille. Pajunoksat kiinnitettiin kuumaliimalla kehyksiksi ja tauluun laitettiin ripustusnaru. Opinnäytetyöntekijät olivat huomioineet kolmannen ohjatun toimintakerran mahdolliset kankaan, perunoiden ja pajunoksien puuttumiset tuomalla itse materiaaleja ohjattuun toimintakertaan. Suurimmalla osalla lapsista oli kuitenkin materiaaleja mukana, mihin ryhmän henkilökunta ja opinnäytetyöntekijät olivat tyytyväisiä.

Neljännessä ohjatussa toimintakerrassa 18. helmikuuta oli mukana 17 lasta ja ryhmän henkilökunta. Ohjattu toimintakerta aloitettiin laulujen harjoittelulla ja mukaan harjoituksiin otettiin kartonkinuket. Lapset kuvittivat Anna-sadun (LIITE 8). Satu luettiin kaksi kertaa, minkä jälkeen lapset piirsivät siitä mieleen tulleita asioita. Tuotokset liimattiin kartongille. Ryhmän henkilökunnalta aiemmin saadun palautteen pohjalta alkuperäinen satu muutettiin vuodenaikaan sopivammaksi. Aiempi kesäinen satu muutettiin talviseksi, jotta taidenäyttelyyn saatiin talviaiheisiä lasten tuotoksia.

4.2 Näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta

Näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta oli Toholammin kunnankirjastolla 10. maaliskuuta. Taidenäyttely laitettiin esille kirjastolle yhdessä lasten ja ryhmän henkilökunnan kanssa avajaisia edeltävänä päivänä. Näyttelyn avajaisiin ja vanhempainiltaan oli kutsuttu ryhmän lapset, lasten

vanhemmat, henkilökunta sekä Lestijoki-lehden edustaja. Näyttelyn avajaisiin osallistui noin 55 henkilöä. Avajaisten ohjelmaan kuului opinnäytetyöntekijöiden tervetuloitovotus, lasten musiikkiesitykset ja vapaa taidenäyttelyyn tutustuminen.

Ilta jatkui ryhmän henkilökunnan suunnittelemalla vanhempainillalla kirjaston monitoimitiloissa, mikä toteutettiin Learning Café -menetelmällä. Vanhempainillassa oli mukana noin 50 henkilöä. Osallistujat keskustelivat ja antoivat ideoita päiväkotiarjen haasteisiin kahvittelun lomassa. Alkuperäisen suunnitelman mukaan myös lasten oli tarkoitus osallistua ryhmän henkilökunnan ohjaamaan toimintaan. Äänitason noustessa korkeaksi päätettiin lapsille järjestää kahvituksen jälkeen ohjelmaa opinnäytetyöntekijöiden ohjaamana toisessa tilassa. Illan päätteeksi lapsille, vanhemmille ja ryhmän henkilökunnalle jaettiin palautekyselyt kotona täytettäväksi. Ne palautettiin päiväkodille viikon kuluessa näyttelyn avajaisista ja vanhempainillasta. Tarkoituksena oli, että lasten palautekyselyt olisi täytetty illan päätteeksi kirjastolla, mutta ajan puutteen vuoksi myös ne jaettiin kotona täytettäväksi.

Ilta organisoitiin siten, että opinnäytetyöntekijät järjestivät näyttelyn avajaisosuuden sekä kahvituksen, jonka kustannuksiin myös K-market Lampintori osallistui. Vastuu vanhempainillan ohjelman suunnittelusta ja toteutuksesta oli ryhmän henkilökunnalla. Vanhempainillasta saatu materiaali jäi päiväkodin omaan käyttöön. Kuljetaan yhdessä -projektin kannalta vanhempainillassa olennaisinta oli kasvatuskumppanuuden tukeminen sen järjestämisen kautta. Ryhmän henkilökunta suunnitteli vanhempainillan sisällön omia tarpeitaan vastaavaksi.

Taidenäyttelylle annettiin nimeksi ”Yhdessä”. Se oli esillä kirjastolla kaksi viikkoa. Näyttelyn kävijäkirjaan nimensä oli kirjoittanut 100 kävijää. Kirjaston henkilökunta sai asiakkailtaan hyvää palautetta taidenäyttelystä.

4.3 Palautekyselyt

Lapset täyttivät palautekyselyn (LIITE 5) jokaisen ohjatun toimintakerran jälkeen, lukuun ottamatta ensimmäistä toimintakertaa. Ensimmäisestä toimintakerrasta ei kysytty lapsilta palautetta, sillä lasten osuus toimintakerrassa oli niin pieni, ettei palautteen kysyminen siitä ollut

järkevää. Palautekysely muista toimintakerroista sisälsi kaksi kysymystä. Kysymyksistä toisessa lapsi valitsi kolmesta vaihtoehdosta ja toisessa kahdesta vaihtoehdosta sopivimman. Lapset antoivat palautetta yksitellen erillisessä huoneessa. Opinnäytetyöntekijä luki kysymykset ja vastausvaihtoehdot lapselle, ja lapsi sai valita sopivimmat vaihtoehdot ja merkitä ne palautekyselyyn. Näyttelyn avajaisista ja vanhempainillasta lapsilta kysyttiin palautetta avoimella kysymyksellä. Palautekysely jaettiin kotona täytettäväksi vanhempien avustuksella. Vanhempi kirjoitti lapsen antaman palautteen kyselyyn. Heille annettiin kyselyssä vapaus esittää lapselle tarkentavia kysymyksiä.

Ryhmän henkilökunnalta kysyttiin palautetta avoimella palautekyselyllä (LIITE 6) jokaisen ohjatun toimintakerran jälkeen. Palautekysely oli lyhyt, ja siihen sai vapaasti kertoa toimintakerran sujumisesta. Kyselyyn vastasi se henkilökunnan jäsenistä, joka oli mukana ohjatussa toimintakerrassa. Kysely palautettiin opinnäytetyöntekijöille seuraavassa ohjatussa toimintakerrassa.

Vanhempien ja ryhmän henkilökunnan palautekyselyssä (LIITE 7) oli kysymyksiä kasvatuskumppanuuteen ja projektiin liittyen. Kyselyssä oli sekä kysymyksiä, jossa oli valmiit vastausvaihtoehdot, että kysymyksiä, joihin vastattiin sanallisesti. Kysely koostui kahdesta osiosta, joista toisessa oli kysymyksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta ja kehittämisestä, ja toisessa projektin sujumisesta. Vanhempien ja ryhmän henkilökunnan palautekysely jaettiin kotiin näyttelyn avajaisten ja vanhempainillan jälkeen, ja se palautettiin päiväkodille viikon kuluessa. Sieltä kyselyt toimitettiin opinnäytetyöntekijöille.

Projektista tehty yhteenveto (LIITE 9) laitettiin lasten omiin kasvunkansioihin, jotta lapset voivat yhdessä ryhmän henkilökunnan tai vanhempien kanssa palata projektin tapahtumiin. Lasten, vanhempien ja ryhmän henkilökunnan palautteiden perusteella tehty yhteenveto (LIITE 10) annettiin ryhmän henkilökunnalle kasvatuskumppanuuden jatkokehittämistä varten.

5 KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTIN ARVIOINTI

Ryhmän henkilökunta osallistui Kuljetaan yhdessä -projektiin aktiivisesti ja otti vastuuta asioiden hoitamisesta yhdessä opinnäytetyöntekijöiden kanssa. Myös lapset ja vanhemmat osallistuivat projektiin innokkaasti. Toholammin kunnankirjasto osallistui projektiin antamalla tilat taidenäyttelyä ja vanhempainiltaa varten sekä lainaamalla sermejään, jotta taidenäyttely saatiin esille kirjastoon. Kuljetaan yhdessä -projekti sai näkyvyyttä Lestijoki-lehden kirjoituksella (LIITE 11).

5.1 Ohjatun toiminnan arviointi

Ohjattua toimintaa on arvioitu palautekyselyistä saatujen vastausten kautta. Tämä alaluku sisältää lasten, vanhempien ja ryhmän henkilökunnan palautteet ohjatusta toiminnasta sekä opinnäytetyöntekijöiden omaa arviointia.

Ensimmäisestä ohjatusta toimintakerrasta lapsilta ei kysytty palautetta. Toisesta ohjatusta toimintakerrasta palautetta antoi 16 lasta. Heidän kokemuksensa toisen ohjatun toimintakerran haastavuudesta jakoutuivat melko tasaisesti vaihtoehtojen liian vaikea, liian helppo ja sopiva välille. Sopiva oli useimman kokemus. Suurimman osan mielestä ohjatussa toimintakerrassa oli mukavaa. Kolme kuitenkin koki, että ohjatussa toimintakerrassa oli tylsää.

Kokemus kolmannesta ohjatusta toimintakerrasta suurimmalla osalla lapsista oli, että siellä tehty työ oli vaikeusasteeltaan sopiva. Muutaman mielestä työ oli liian helppo. Kaikkien vastaajien mielestä ohjatussa toimintatuokiassa oli mukavaa. Vastaajia oli yhteensä 15. Neljännestä ohjatusta toimintakerrasta palautetta antoi 17 lasta. Kokemukset ohjatusta toimintakerrasta jakoutuivat kaikkien vaihtoehtojen kesken, mutta valtaosan mielestä siellä tehty työ oli haastavuudeltaan sopiva. Suurin osa koki, että ohjatussa toimintakerrassa oli mukavaa, ja vain muutaman mielestä siellä oli tylsää.

Näyttelyn avajaisista ja vanhempainillasta kysyttiin lapsilta palautetta avoimella kysymyksellä ja siihen vastasi 11 lasta. Suurin osa lapsista toi palautteessaan esille, että ilta oli mukava.

Palautteesta tuli myös esille muun muassa, että oli mukavaa olla kavereiden kanssa ja syödä tarjottavia. Monet pitivät laulamista ja esiintymisestä, mutta yhden mielestä se oli pelottavaa. Erään palautteen mukaan ilta oli niin mukava, että se jäi mieleen.

Suurin osa lapsista oli sitä mieltä, että ohjatut toimintakerrat olivat haastavuudeltaan sopivia. Sekä ohjatuissa toimintakerroissa että näyttelyn avajaisissa ja vanhempainillassa oli valtaosan mielestä mukavaa. Lasten palautteiden pohjalta voidaan todeta, että ohjatut toimintakerrat oli onnistuttu suunnittelemaan lasten ikää ja kehitystasoa vastaaviksi.

Vanhempien palautekyselyyn vastauksia saatiin 13. Vanhemmilta saadun palautteen mukaan Kuljetaan yhdessä -projektiin toteutus eli esimerkiksi tiedottamiset ja toiminnan organisointi toimivat erittäin tai melko hyvin. Suurin osa vanhemmista koki, että vastaavanlaisia toiminnallisia työmenetelmiä voitaisiin hyödyntää jatkossa kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi. Muutama vastasi, ettei osaa sanoa, voitaisiinko niitä hyödyntää jatkossa. Suurimmalle osalle vanhemmista näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta oli kokemuksena mieluinen. Muutama vanhempi koki illan antoisana. Kukaan ei kokenut iltaa tarpeettomaksi tai epämiellyttäväksi.

Vapaassa palautteessa vanhemmilta tuli esille, että Kuljetaan yhdessä -projekti oli mielenkiintoinen ja pysäyttävä. Esille tuli myös ajatus, että vanhempia olisi voitu ottaa projektiin enemmän mukaan. Eräessä palautteessa tuli esille, että Kuljetaan yhdessä -projekti oli mukava, mutta oman arjen kiireet häiritsivät projektiin osallistumista.

Edellä mainittujen asioiden perusteella näyttäisi siltä, että vanhemmat olivat tyytyväisiä projektiin. Osa vanhemmista haluaa osallistua aktiivisesti vastaavanlaisiin projekteihin, ja osalla taas oman elämän hektisyys estää aktiivisen osallistumisen. Projektin toteuttamisen kannalta tällainen tilanne on haastava, sillä projektilla ei saavuteta kaikkia osapuolia ja projektin tavoitteet saattavat jäädä täyttymättä.

Ryhmän henkilökunnalta saatiin jokaisen ohjatun toimintakerran sekä näyttelyn avajaisten ja vanhempainillan jälkeen lyhyt kirjallinen palaute. Palautteita saatiin yhteensä viisi kappaletta. Lisäksi ryhmän henkilökunnalta saatiin kaksi vastausta palautekyselyyn, jossa kysyttiin kasvatuskumppanuuden toteutumisesta ja projektin sujumisesta. Ryhmän henkilökunnan opinnäytetyöntekijöille antaman palautteen mukaan lasten ohjaaminen oli rauhallista ja innostavaa.

Ohjatut toimintakerrat olivat hyvin suunniteltuja ja materiaalit olivat lapsia kiinnostavia. Ryhmän henkilökunnalle ja vanhemmille annettu ohjeistus Kuljetaan yhdessä -projektista ja toimintakerroista oli selkeää. Palautteesta nousi myös esille, että esitettävät laulut olisivat voineet olla vuodenaikaan sopivampia ja kuumaliiman käyttöä lasten kanssa olisi kannattanut miettiä tarkemmin, oliko se paras mahdollinen vaihtoehto.

Kuljetaan yhdessä -projektin toteutus, kuten tiedottamiset ja toiminnan organisointi, toimi ryhmän henkilökunnan mielestä melko hyvin. He kokivat, että vastaavanlaisia toiminnallisia työmenetelmiä voitaisiin hyödyntää jatkossakin. Projektit ovat hyödyllisiä, mutta niiden tulee olla helposti toteutettavissa. Ryhmän henkilökunnan mielestä näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta oli mieluisa kokemus.

Ryhmän henkilökunnan palautteiden pohjalta voidaan todeta, että opinnäytetyöntekijät onnistuivat projektin toteutuksessa ja lasten ohjaamisessa hyvin. Ryhmän henkilökunnalta saatiin palautetta, että laulu oli kesäinen vuodenaikaan nähden. Palautteen perusteella laulua ei vaihdettu, sillä sitä oli alettu jo harjoitella. Kuitenkin palautteen perusteella satu, jonka pohjalta lapset piirsivät tuotoksen, vaihdettiin vuodenaikaan sopivammaksi.

Palautteiden mukaan ohjatut toimintakerrat olivat mielenkiintoisia ja hyvin suunniteltuja sekä materiaalit monipuolisesti valittuja. Ohjatut toimintakerrat oli myös suunniteltu lasten iän ja kehitystason mukaisesti. Opinnäytetyöntekijät kokivat aikataulun olevan suunniteltu siten, että aikaa oli sopivasti tuotosten tekemiseen, laulujen harjoitteluun ja palautteen keräämiseen. Opinnäytetyöntekijät kokivat, että näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta oli onnistunut. Opinnäytetyöntekijät olivat tyytyväisiä näyttelyn avajaisten ja vanhempainillan osallistujamäärään. Kahvitus sai paljon kiitosta osallistuneilta. Kahvitus loi vanhempainiltaan rentoa tunnelmaa. Ohjatun toiminnan aikana lasten kanssa työskentely oli opinnäytetyöntekijöille luontevaa. Vuorovaikutukseen vanhempien kanssa opinnäytetyöntekijät olisivat kaivanneet itseltään enemmän luontevuutta.

Opinnäytetyöntekijöiden mielestä lasten palautteiden kerääminen oli toteutettu hyvin. Koska lapset antoivat palautetta yksitellen, he pystyivät tuomaan mielipiteensä esille ilman ryhmän muiden jäsenten vaikutusta. Palautekyselyn kysymykset ja vastausvaihtoehdot olivat selkeitä ja yksinkertaisia, ja lapsen oli helppo vastata niihin. Näyttelyn avajaisia ja vanhempainiltaa

koskeva palautekysely oli alun perin tarkoitus täyttää illan päätteeksi, jotta kaikilta mukana olleilta lapsilta saataisiin palautetta. Ajan puutteen vuoksi kyselyt kuitenkin annettiin kotona täytettäväksi, ja siksi palaute jäi muutamilta osallistujilta saamatta.

Ryhmän henkilökunta pystyi rauhassa vastaamaan palautekyselyyn ohjattujen toimintakertojen jälkeen, sillä siihen annettiin runsaasti aikaa. Jos vanhempien ja ryhmän henkilökunnan palautekyselyihin olisi vastattu näyttelyn avajaisten ja vanhempainillan päätteeksi, olisi vastauksia saatu määrällisesti enemmän, mutta esimerkiksi avoimet kysymykset olisivat saattaneet jäädä vaille vastauksia. Kun aikaa kyselyn palauttamiseen annettiin viikko, saatiin vastauksia määrällisesti vähemmän, mutta vastaukset olivat todennäköisesti sisällöltään runsaampia.

5.2 Kasvatuskumppanuuden toteutumisen arviointi

Palautetta kasvatuskumppanuuden toteutumisesta antoivat sekä ryhmän henkilökunta että vanhemmat. Palautekyselyyn vastasi 13 vanhempaa ja kaksi ryhmän henkilökunnan jäsentä. Kyselyn vastaukset antoivat tietoa kasvatuskumppanuuden toteutumisesta tällä hetkellä Saateenkaaren päiväkodissa ja ideoita, kuinka sitä voitaisiin vielä kehittää.

Suurin osa vanhemmista oli sitä mieltä, että kasvatuskumppanuus toteutuu tällä hetkellä melko hyvin. Kukaan vanhemmista ei kokenut, että kasvatuskumppanuus ei toteudu lainkaan tai toteutuu melko huonosti. Vanhemmat kokivat tärkeimmiksi kasvatuskumppanuutta tukeviksi asioiksi päivittäiset kohtaamiset ja vasukeskustelut. Osa vanhemmista koki myös vanhempainiltojen, erilaisten projektien ja kuukausittaisten tiedotteiden tukevan kasvatuskumppanuutta. Noin puolet vanhemmista ei osannut sanoa, onko kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi tarvetta. Neljä vanhempaa koki, ettei kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi ole tarvetta ja kaksi vanhempaa koki sille olevan tarvetta. Kehittämisideana nousi esiin, että päiväkodin henkilökunta voisi kertoa enemmän, millainen lapsi on hoidossa, esimerkiksi leikkiikö hän muiden lasten kanssa ja onko hänellä kavereita.

Ongelmakohtaisesti kasvatuskumppanuuden toteutumiselle vanhemmat kokivat kiireen ja lapsiryhmän suuren koon suhteessa henkilökuntaan. Sekä vanhempien että ryhmän henkilökunnan

kiire nousi voimakkaimmin esille vastauksista. Yksi vanhemmista toi esille huolen päivähoiton tulevaisuudesta. Hän toivoi, ettei henkilökunnan määrää vähennetä, sillä se vaikuttaa myös kasvatuskumppanuuteen ja aikaan perehtyä lapsen tarpeisiin.

Kasvatuskumppanuus toteutuu ryhmän henkilökunnan mukaan tällä hetkellä melko hyvin. He kokivat tärkeiksi kasvatuskumppanuutta tukeviksi asioiksi päivittäiset kohtaamiset, vasu-keskustelut ja vanhempainillat. Kasvatuskumppanuutta tukevana asiana nousi esiin myös kuukausittaiset tiedotteet. Ryhmän henkilökunta koki kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi olevan tarvetta. Kasvatuskumppanuuden kehittämisideoina nousivat esiin säännölliset yhteistoiminnalliset vanhempainillat sekä vanhempien ideoiden tiedustelu ja niiden hyödyntäminen. Lisäksi kehittämisideana tuotiin esille lasten varhaiskasvatussuunnitelmien tarkistaminen nykyistä useammin ja niiden pohjalta käytävän keskustelun kehittäminen. Ongelmakohtana kasvatuskumppanuuden toteutumiseksi ryhmän henkilökunta näki ajan puutteen.

Vanhemmat olivat palautekyselyn vastausten perusteella epävarmempia kasvatuskumppanuuden kehittämisen tarpeesta kuin ryhmän henkilökunta. Ryhmän henkilökunta koki kasvatuskumppanuutta tukeviksi asiaksi vanhempainillat, joita vanhemmat taas eivät kokeneet yhtä merkityksellisiksi. Kiire on vaikeuttamassa kasvatuskumppanuuden toteutumista sekä vanhempien että ryhmän henkilökunnan mielestä.

5.3 Tavoitteiden arviointi

Kuljetaan yhdessä -projektin prosessitavoitteena lapsen ja vanhempien näkökulmasta oli osallistuminen päiväkodin toimintaan taidenäyttelyn järjestämisen kautta sekä kehittämisideoiden esilletuominen kasvatuskumppanuuteen liittyen. Oppimistavoitteena oli vanhempien vastuun ottaminen yhteistyöstä osallistumisellaan. Tulostavoitteena lapsen ja vanhemman näkökulmasta oli taidenäyttelyn järjestäminen ja materiaalin saaminen lapsen omaan kasvunkansioon.

Lapset ja vanhemmat osallistuivat taidenäyttelyn järjestämiseen, joten he olivat myös tällä tavoin mukana päiväkodin toiminnassa. Vanhemmille annettiin mahdollisuus tuoda esille kehittämisideoita kasvatuskumppanuuteen liittyen palautteen antamisella. Palautekyselyyn vastasi 13 vanhempaa, joten vanhempien kokemuksia tuli hyvin esille. Vanhemmat ottivat hyvin

vastuuta yhteistyöstä osallistamalla ohjattuihin toimintakertoihin sekä näyttelyn avajaisiin ja vanhempainiltaan, joissa osallistujia oli runsaasti. Lisäksi vanhemmat toivat aktiivisesti materiaaleja ohjattuihin toimintakertoihin. Lapset saivat yhteenvedon Kuljetaan yhdessä -projektista kasvunkansioihinsa.

Prosessitavoitteena organisaation näkökulmasta oli kasvatuskumppanuuden tukeminen ja yhteistyön lisääminen taidenäyttelyn järjestämisen kautta. Lisäksi prosessitavoitteena oli tiedon saaminen vanhempien sekä ryhmän henkilökunnan kokemuksista ja kehittämisideoista kasvatuskumppanuuteen liittyen. Oppimistavoitteena oli, että organisaatio hyödyntää yhtä toiminnallista vaihtoehtoa kasvatuskumppanuuden toteuttamisessa. Tulostavoitteena oli näkyvyyden lisääminen projektin kautta ja yhden toiminnallisen vaihtoehdon saaminen kasvatuskumppanuuden toteuttamiseen.

Kasvatuskumppanuuden tukeminen ja yhteistyön lisääminen toteutuivat taidenäyttelyn järjestämisen kautta. Vanhemmat ja ryhmän henkilökunta kävivät muun muassa keskusteluja Kuljetaan yhdessä-projektin tiimoilta. Organisaatio sai tietoa vanhempien ja ryhmän henkilökunnan kokemuksista ja kehittämisideoista kasvatuskumppanuuteen liittyen palautekyselyiden tuloksista tehdyn koosteen kautta. Lisäksi organisaatio hyödynsi yhtä toiminnallista vaihtoehtoa kasvatuskumppanuuden toteuttamisessa tämän Kuljetaan yhdessä -projektin myötä. Sateenkaaren päiväkotia ja kasvatuskumppanuus aiheena sai näkyvyyttä taidenäyttelyllä ja paikallislehden kirjoituksella.

Opinnäytetyöntekijöiden näkökulmasta prosessitavoitteena oli ohjatun toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi, palautteen kerääminen sekä dokumentointi ja tiedottaminen projektin kuluksi. Lisäksi prosessitavoitteena oli toiminnallisen vaihtoehdon kehittäminen kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi. Oppimistavoitteena oli organisointitaitojen ja lapsiryhmän ohjaamistaitojen kehittäminen ja kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaan toimiminen. Tulostavoitteena oli projektityöskentelyn sisäistäminen ja opinnäytetyön valmiiksi saaminen.

Sosionomin (AMK) varhaiskasvatusosaamisen kompetensseja ovat eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämisosaaminen sekä johtamisosaaminen. Kuljetaan

yhdessä -projektissa tulee esille sosionomin varhaiskasvatusosaamisen kompetensseja. Sosionomin tulee ymmärtää lapsuuden ainutkertaisuus ja toimia lapsilähtöisyyden periaatteiden mukaisesti sekä huomioida lapsen yksilölliset ja lapsiryhmän tarpeet. Lisäksi tulee toimia kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti yhteistyössä työyhteisön, verkoston ja vanhempien kanssa. Sosionomin tehtävänä on edistää lapsen ja vanhempien kuulluksi tuleamista, mielipiteiden esille tuomista sekä osallisuutta. Lisäksi tulee kehittää ja arvioida varhaiskasvatuksen työkäytäntöjä ja menetelmiä sekä soveltaa varhaiskasvatusta määrittelevää lainsäädäntöä.

Opinnäytetyöntekijät kehittivät toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa Kuljetaan yhdessä -projektin aikana. Arviointia tehtiin jatkuvasti ja suunnitelmia muutettiin tarvittaessa. Palautetta kerättiin jokaisen ohjatun toimintakerran jälkeen ja projektin päättyessä. Kuljetaan yhdessä -projektia dokumentoitiin projektipäiväkirjaa kirjoittamalla ja valokuvaamalla. Eri osapuolille tiedottaminen oli opinnäytetyöntekijöiden mielestä selkeää ja muutoin riittävää, mutta ensimmäisessä ohjatussa toimintakerrassa olisi vanhemmille voitu tiedottaa tarkemmin projektin sisällöstä ja heidän osuudestaan projektiin. Opinnäytetyöntekijät kehittivät Toholammin päiväkotiin yhden toiminnallisen vaihtoehdon kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi. Kuljetaan yhdessä -projektista saadun palautteen pohjalta voidaan todeta, että vastaavanlaisia työmenetelmiä voitaisiin hyödyntää päiväkodissa tulevaisuudessakin.

Organisointitaidot kehittivät sen myötä, että Kuljetaan yhdessä -projektissa oli mukana paljon eri osapuolia, joiden kanssa yhteistyötä tehtiin. Opinnäytetyöntekijät osoittivat organisointitaitojaan esimerkiksi suunnittelemalla ja toteuttamalla ohjatut toimintakerrat toimiviksi kokonaisuuksiksi ja antamalla vastuuta ryhmän henkilökunnalle projektiin kuuluvan vanhempainillan sisällön suunnittelusta ja toteutuksesta. Lapsiryhmän ohjaamistaidot kehittivät ohjattujen toimintakertojen ohjaamisen kautta. Projektissa toimittiin kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti kiinnittämällä huomiota luottamuksellisen ja vuorovaikutuksellisen yhteistyön luomiseen perheiden kanssa. Opinnäytetyöntekijät syvensivät taitojaan projektityöskentelystä Kuljetaan yhdessä -projektin aikana sen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kautta. Opinnäytetyö valmistuu Centria-ammattikorkeakoulun aikarajoissa, joten tavoite opinnäytetyön valmistumisesta toteutuu.

6 POHDINTA

Suunnitteluvaiheessa pidettiin tärkeänä, että opinnäytetyö tulisi olemaan käytännönläheinen ja toiminnallinen, joten toteutustavaksi valittiin projektityöskentely. Kuljetaan yhdessä -projektin tavoitteeksi muodostui päiväkodin ja perheiden välisen kasvatuskumppanuuden tukeminen sekä sen käytännönläheisemmäksi tuominen. Opinnäytetyön tekeminen oli opettavainen prosessi. Työn tekijät kehittivät opinnäytetyönsä aikana muun muassa organisointitaitojaan, lapsiryhmän ohjaamistaitojaan sekä projektityöskentelytaitojaan.

Riskeinä opinnäytetyössä oli aikataulun viivästyminen ja vanhempien osallistumattomuus Kuljetaan yhdessä -projektiin. Aikataulussa kuitenkin pysyttiin niin kuin oli suunniteltu, eikä yllättäviä muutoksia, kuten sairastumisia projektin aikana tullut. Suurin osa vanhemmista osallistui projektiin aktiivisesti ja palautekyselyihin saatiin hyvin vastauksia. Opinnäytetyön laatua varmistettiin toimimalla eettisten periaatteiden sekä lakien ja asetusten mukaan. Myös huolellinen ja suunnitelmallinen työskentely oli osa laadun varmistamista. Opinnäytetyö toteutettiin Centria-ammattikorkeakoulun laatuvaatimuksia noudattaen, jolloin muun muassa lähteiden luotettavuuteen kiinnitettiin huomiota.

Projektisuunnitelmassa esitetyssä budjetissa (LIITE 1) pysyttiin kokonaisuudessaan melko hyvin. Matkat Kokkolan ja Toholammin välillä olivat omakustanteisia. Osa Kuljetaan yhdessä -projektissa käytetyistä materiaaleista saatiin päiväkodilta ja osan opinnäytetyöntekijät kustansivat itse. Toholammin kunnankirjaston tilat saatiin käyttöön veloituksetta. K-market Lampintori osallistui kahvituksen kustannuksiin opinnäytetyöntekijöiden lisäksi.

Vanhemmat ja ryhmän henkilökunta toivat palautekyselyissä esille, että ajan puute on hankaloittamassa kasvatuskumppanuuden toteutumista ja erilaisten projektien toteuttamista. Usein vanhempien ja ryhmän henkilökunnan kohtaamiset ovat kiireisiä, joten lapsen asioista keskusteleminen jää vähäiseksi. Kiire on laaja ongelma kasvatuskumppanuuden toteutumiselle, sillä kasvatuskumppanuus vaatii aikaa ja siihen panostamista. Myös erilaisten projektien toteuttaminen vaatii kaikilta siihen osallistuvilta henkilöiltä resursseja, joten niitä on usein vaikeaa saada toteutettua. Projektien tulee olla käytännönläheisiä ja helposti toteutettavia, jotta niille asetetut tavoitteet saavutetaan.

Opinnäytetyöntekijät huomasivat joitakin kehittämistarpeita opinnäytetyössään sen aikana. Palautekyselyssä osa vastausvaihtoehdoista olisi voinut olla paremmin muotoiltuja, jotta kysymyksiin olisi saatu täsmällisempiä vastauksia. Vastausvaihtoehtoja olisi siis kannattanut pohtia suunnitteluvaiheessa vielä tarkemmin. Suunnitteluvaiheessa olisi myös kannattanut huomioida tarkemmin projektin toteutuksen ajankohta, jotta projektin sisältö olisi kaikilta osin ollut vuodenaikaan sopivampi. Opinnäytetyöntekijät osallistuivat Kuljetaan yhdessä -projektin kustannuksiin rahallisesti, mutta jos sponsoreita olisi kysely enemmän, opinnäytetyöntekijöiden omat kustannukset olisivat jääneet pienemmiksi. Lasten ja vanhempien osallisuuden toteutumiseen opinnäytetyöntekijät kiinnittäisivät enemmän huomiota jatkossa. Kuljetaan yhdessä -projektissa lapsia ja vanhempia olisi voitu ottaa enemmän mukaan myös toiminnan suunnitteluun.

Kasvatuskumppanuuden jatkokehittämisideoina vanhemmilta ja ryhmän henkilökunnalta nousi esille lasten varhaiskasvatussuunnitelmien tarkistaminen nykyistä useammin ja niiden pohjalta käytävän keskustelun kehittäminen sekä avoimen vuorovaikutuksen lisääminen lasten päiväkotiarjen sujumisesta. Ryhmän henkilökunnan jatkokehittämisideana kasvatuskumppanuuteen oli myös yhteistoiminnallisten vanhempainiltojen järjestäminen sekä vanhempien ideoiden tiedustelu ja niiden hyödyntäminen päiväkotiarjessa.

Päiväkodeissa voitaisiin hyödyntää enemmän materiaalien tuomista kotoa päiväkodin toimintaan, sillä se aktivoi vanhempia osallistumaan lastensa päiväkotiarkeen. Myös erilaisten yhteistyötahojen, kuten kirjaston hyödyntäminen päiväkodin toiminnassa osoittautui hyväksi ratkaisuksi, jota voi käyttää jatkossakin.

Opinnäytetyön työstäminen oli antoisaa mutta aikaa vievää. Opinnäytetyön tekeminen parityöskentelynä toi omat haasteensa ja helpotuksensa. Haasteena oli aikataulujen yhteensovittaminen sekä työskentelytapojen eroavaisuus. Helpottavina asioina oli vastuun jakautuminen ja asioiden pohtiminen yhdessä. Parityöskentely sopi opinnäytetyöntekijöiden luonteille yksilötyöskentelyä paremmin.

LÄHTEET

- Eskel, P. & Marttila, M. 2013. Osallisuuden kokemus osana yhteisöllisyyttä. Teoksessa P. Marjanen, M. Marttila & M. Varsa (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 75–96.
- Hart, R. A. 1992. Children's participation: from tokenism to citizenship. Innocenti Essays No. 4. Saatavissa: https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/childrens_participation.pdf. Viitattu 26.8.2016.
- Hart, R. A. 1999. Children's participation. The theory and practice of involving young citizens in community development and environmental care. London: Earthscan.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Vantaa: Edufin.
- Hujala-Huttunen, E. & Nivala, V. 1996. Yhteistyö päivähoidossa. Kasvatuksen lapsikohtainen suunnittelu yhteistyössä vanhempien kanssa. Oulu: Varhaiskasvatus 90.
- Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Helsinki: Stakes.
- Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä. Tampere: Tampere University Press. Tampereen yliopisto. Väitöskirja.
- Keskinen, R. & Lounassalo, J. 2011. Pedagoginen dokumentointi. Leppoistava osallisuuden mahdollistaja. Teoksessa A-R. Mäkitalo, S. Nevanen, M. Ojala, S. Tast, T. Venninen & B. Vilpas (toim.) Löytöretkellä osallisuuteen. Kehittämistä ja tutkimista päiväkodin arjessa II. Helsinki: Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus SOCCA. 199–216.
- Kettunen, S. 2003. Onnistu projektissa. Helsinki: WSOY.
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kronqvist, E-V. & Jokimies, J. 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Tuloksia Vaikuta vanhempi -selvityksestä. Stakes. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77107/R22-2008-VERKKO.pdf?sequence=1>. Viitattu 27.5.2016.
- Lastensuojelulaki 13.4.2007/417. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>. Viitattu 1.9.2016.
- Löow, M. 2002. Onnistunut projekti. Projektijohtamisen ja -suunnittelun. Helsinki: Tietosanomaa.

Ojanen, T., Ritmala, M., Sivén, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2013. Lapsen aika. 12.–15. painos. Helsinki: SanomaPro.

Piironen, T. 2007. Ohjaajan opas lasten osallistavien ryhmien ohjaamiseen. Pdf-tiedosto. Kuunnelkaa meitä – Lasten osallisuus hanke 2006–2007. Saatavissa: <http://docplayer.fi/5281840-Tiina-piironen-ohjaajan-opas-lasten-osallistavien-ryhmien-ohjaamiseen.html>. Viitattu 26.5.2016.

Rantala, T. 2016. Annan tarina. Liite 8.

Rönkkö, L. & Rytönen, T. 2010. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOYpro.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>. Viitattu 31.8.2016.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>. Viitattu 1.9.2016.

Tiilikka, A. 2010. Kasvatuskumppanuus – tulevaisuuden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Teoksessa L. Turja & E. Fonsén (toim.) Suuntana laadukas varhaiskasvatus. Tampere: Suomen varhaiskasvatus, 66–79.

Toholammin kunta. 2011. Varhaiskasvatussuunnitelma. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.toholampi.fi/uploads/julkaisut/asiakirjat/varhaiskasvatussuunnitelma.pdf>. Viitattu 2.9.2016.

Turja, L. 2010. Lapset osallisina – Kohti uutta varhaiskasvatuskulttuuria. Teoksessa L. Turja & E. Fonsén (toim.) Suuntana laadukas varhaiskasvatus. Tampere: Suomen varhaiskasvatus, 30–47.

Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>. Viitattu 1.9.2016.

Verkka, K. 2016. Kaikki mukaan! Lasten osallisuus päiväkodissa. 4V-hanke. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://www.4v.fi/files/4216/osallisuuskalvot_pk_pieni.pdf. Viitattu 26.5.2016.

Niina Hiltunen & Tea Rantala

**KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTI TOHOLAMMIN
PÄIVÄKODISSA**

**Projektisuunnitelma
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Syksy 2015**

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET.....	2
2.1 Kuljetaan yhdessä -projektin tavoitteet	2
2.2 Tulosten määrittely	4
2.3 Kuljetaan yhdessä -projektissa käytettävää tietoperustaa	4
3 YHTEISTYÖTAHOT JA OHJAUS	6
4 TOTEUTUSSUUNNITELMA.....	7
4.1 Päätehtävät	7
4.2 Aikataulu.....	8
4.3 Ongelmat ja riskit.....	8
5 BUDJETTI	9
6 OHJAUSSUUNNITELMA.....	10
6.1 Tiedottaminen sekä dokumentointi.....	10
6.2 Laadunvarmistus	10

LÄHTEET**LIITTEET**

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tilaajana on Toholammin päivähoitopalveluihin kuuluva Sateenkaaren päiväkoti. Opinnäytetyö toteutetaan projektirakenteella. Tässä Kuljetaan yhdessä-projektissa halutaan tukea kasvatuskumppanuutta toiminnan kautta. Päiväkodin henkilökunta ilmaisi luontevan vuorovaikutuksen lisäämiselle olevan tarvetta, joten tähän tarpeeseen halutaan vastata.

Kuljetaan yhdessä -projektin tavoitteena on tukea päiväkodin ja perheiden välistä kasvatuskumppanuutta, sekä tuoda kasvatuskumppanuutta käytännönläheisemmäksi. Lisäksi tavoitteena on lisätä yhteistyötä vanhempien ja päiväkodin välillä. Tarkoituksena on löytää uusia lähestymistapoja toteuttaa kasvatuskumppanuutta ohjatun toiminnan sekä näyttely- ja vanhempainillan järjestämisen kautta. Kasvatuskumppanuuden toteutumista kartoitetaan palautekyselyiden avulla. Kuljetaan yhdessä -projektiin kuuluu projektissa mukanaolevien tiedottaminen, palaverit sekä dokumentointi. Projekti antaa varhaiskasvatukseen yhden toiminnallisen vaihtoehdon kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi.

Kasvatuskumppanuus on tuttu käsite varhaiskasvatuksessa, ja siihen on kiinnitetty huomiota varhaiskasvatussuunnitelmissa. Myös muissa opinnäytetöissä aihetta on tutkittu monista eri näkökulmista, mutta Toholammin päiväkotiin kyseisestä aiheesta ei ole aikaisemmin tehty opinnäytetyötä. Tämä opinnäytetyö kohdistetaan varhaiskasvatukseen, sillä opinnäytetyöntekijät ovat kiinnostuneita varhaiskasvatustyöstä.

2 KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET

Toholammin Sateenkaaren päiväkodin 4-5-vuotiaiden lasten, heidän vanhempiensa sekä hoitohenkilökunnan kanssa järjestetään näyttely Toholammin kunnan kirjastoon. Näyttelymateriaali tehdään neljässä ohjatussa toimintakerrassa. Osaan niistä osallistuvat vain lapset ja osaan sekä lapset että heidän vanhempansa. Hoitohenkilökunta on mukana töiden toteutuksen ohjaamisessa. Viidentenä ohjattuna toimintakertana on näyttely- ja vanhempainilta, jonne kutsutaan sitä järjestämässä olleet sekä paikallislehden edustaja. Illan aikana ohjelmassa on lasten musiikkiesityksiä, tuotoksiin tutustumista, kahvitus sekä hoitohenkilökunnan ohjaamaa toimintaa (LIITE 1). Kuljetaan yhdessä -projektista tiedottaminen tapahtuu muun muassa palavereiden sekä kirjallisten tiedotteiden välityksellä. Projektista tuotettu materiaali, kuten kuvamateriaali työskentelystä, arkistoidaan lasten omiin kasvunkansioihin. Projektin kulkua dokumentoidaan projektipäiväkirjaan.

Kuljetaan yhdessä -projektin onnistumisesta kerätään palautetta lapsilta (LIITE 5) ja hoitohenkilökunnalta (LIITE 6/4) jokaisen ohjatun toimintakerran jälkeen. Lisäksi vanhemmilta ja hoitohenkilökunnalta kerätään palautetta kyselylomakkeilla (LIITE 6), jotka jaetaan näyttely- ja vanhempainillan päätteeksi. Lomakkeet palautetaan päiväkotiin, josta ne toimitetaan opinnäytetyön tekijöille.

2.1 Kuljetaan yhdessä -projektin tavoitteet

Kuljetaan yhdessä -projektin tavoitteena lapsen ja perheen näkökulmasta on osallisuuden lisääminen näyttelyn järjestämisen avulla. Lisäksi tavoitteena on, että vanhemmat ottavat vastuuta yhteistyöstä osallistumisellaan.

Kuljetaan yhdessä -projekti antaa päiväkodille yhden toiminnallisen vaihtoehdon kasvatuskumppanuuden toteuttamiseen ja yhteistyön lisäämiseen. Palautekyselyn kautta saadaan vanhempien kokemuksia päiväkodin kanssa tehtävästä yhteistyöstä sekä kehittämisideoita kasvatuskumppanuuteen. Sekä päiväkotia että ammattikorkeakoulu organisaatioina saavat näkyvyyttä paikallislehden kirjoituksen välityksellä.

Sosionomin tavoitteena on organisointi- ja lapsityhmän ohjaamistaitojen kehittäminen ohjatun toiminnan suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kautta. Projektissa toimitaan kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti sekä kehitetään yksi toiminnallinen vaihtoehto kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi. Tavoitteena on myös projektityöskentelyn kokonaisvaltainen sisäistäminen.

TAULUKKO 1. Tavoitteet

	Lapsi/perhe	Organisaatio	Sosionomi
Prosessitavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> • lapset ja vanhemmat osallistuvat ohjattuihin toimitakertoihin ja näyttelyn järjestämiseen • vanhemmat tuovat esille kehittämisideoitaan kasvatuskumppanuuteen liittyen 	<ul style="list-style-type: none"> • kasvatuskumppanuuden tukeminen ja yhteistyön lisääminen näyttelyn järjestämisen kautta • tiedon saaminen vanhempien kokemuksista kasvatuskumppanuuteen liittyen • Kehittämisideoiden saaminen kasvatuskumppanuuteen 	<ul style="list-style-type: none"> • ohjatun toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi • dokumentointi projektin kulusta • palaverit ja tiedottaminen eri osapuolille • palautteen kerääminen projektista • toiminnallisen vaihtoehdon kehittäminen kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi

(jatkuu)

Oppimistavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> • vanhempien vastuun ottaminen yhteistyöstä 	<ul style="list-style-type: none"> • yhden toiminnallisen vaihtoehdon hyödyntäminen kasvatuskumppanuuden toteuttamisessa 	<ul style="list-style-type: none"> • organisointi- ja lapsiryhmän ohjaamistaitojen kehittäminen • kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaan toimiminen
Tulostavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> • näyttelyn järjestäminen • materiaalia lasten omiin kasvunkansioihin 	<ul style="list-style-type: none"> • näkyvyyden lisääminen • yksi toiminnallinen vaihtoehto kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> • projektityöskentelyn sisäistäminen • valmis opinnäyte-työ

2.2 Tulosten määrittely

Kuljetaan yhdessä -projektin päättyessä lasten vanhemmat ja hoitohenkilökunta vastaavat palautekyselyyn, jolla kartoitetaan kasvatuskumppanuuden toteutumista. Kyselyssä annetaan mahdollisuus tuoda esille omia kehittämisideoita kasvatuskumppanuuteen liittyen. Kehittämisideoista saadaan päiväkodille tietoa jatkokehittämistä varten. Lisäksi kyselyllä kerätään palautetta projektin onnistumisesta. Hoitohenkilökunnalta ja lapsilta kerätään palautetta ohjatusta toiminnasta jokaisen toimintakerran jälkeen.

2.3 Kuljetaan yhdessä -projektissa käytettävää tietoperustaa

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välinen kasvatuksellinen suhde, johon molemmat osapuolet tietoisesti sitoutuvat. Kasvatuskumppanuus edellyttää luottamuksen, kunnioituksen ja dialogisuuden toteutumista. Parhaimmillaan kasvatuskumppanuus on vanhempien ja hoitohenkilökunnan yhdessä oppimista, ajatusten vaihtoa ja ongelmanratkaisua. Päivähoitolain mukaan ilman yhteistyötä ei varhaiskasvatusta voida toteuttaa. Kasvatuskumppanuutta on vahvistamassa ja tukemassa lasten vienti- ja hakutilanteet, lapsikohtaiset

vasu-keskustelut sekä vanhempainillat. Hoitohenkilökunnan velvollisuus kasvatuskumppanuudessa on olla aloitteellinen ja ylläpitävä osapuoli. (Ojanen, Ritmala, Sivén, Vihunen & Vilén 2013, 294; Toholammin kunta 2011.)

Perustuslain (1999/731, 6 §) mukaan lapset ovat keskenään yhdenvertaisia. Heitä tulee kohdella tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heillä tulee olla mahdollisuus kehitystasonsa mukaiseen vaikuttamiseen omilla asioissaan. Varhaiskasvatustalain 2 a § (8.5.2015/580) mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten perheitä heidän kasvatustehtävässään ja edistää lapsen tasapainoista kehitystä yhdessä perheen kanssa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota lapsille turvallinen ja kehitystä monipuolisesti tukeva kasvu ympäristö. Lisäksi tavoitteena on antaa lapselle mahdollisuus osallistua.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet luovat yhdenvertaisen pohjan varhaiskasvatuksen toteuttamiselle ja laadun kehittämiseksi koko maassa. Toholammin varhaiskasvatussuunnitelma edistää yhdenvertaista varhaiskasvatusta kaikissa kunnan päivähoitomuodoissa. Sen yhtenä tavoitteena on lisätä päiväkodissa olevan lapsen vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa. (STAKES 2005; Toholammin kunta 2011.)

Varhaiskasvatuksessa hoito, kasvatus ja opetus muodostavat toimivan kokonaisuuden. Toiminnan tärkeimpänä lähtökohtana on suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus. Ohjauksen välineenä toimivat sisällölliset orientaatiot, joita ovat esteettinen, eettinen, luonnontieteellinen, matemaattinen, historiallis-yhteiskunnallinen ja uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio. (Toholammin kunta 2011; Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 123; Ojanen ym. 2013, 240-252.) Kuljetaan yhdessä -projektissa toiminta painottuu esteettisen orientaation kädentaidolliseen ja musiikilliseen alueeseen, jota toteutetaan yhdessä lasten, vanhempien ja hoitohenkilökunnan kanssa.

3 YHTEISTYÖTAHOT JA OHJAUS

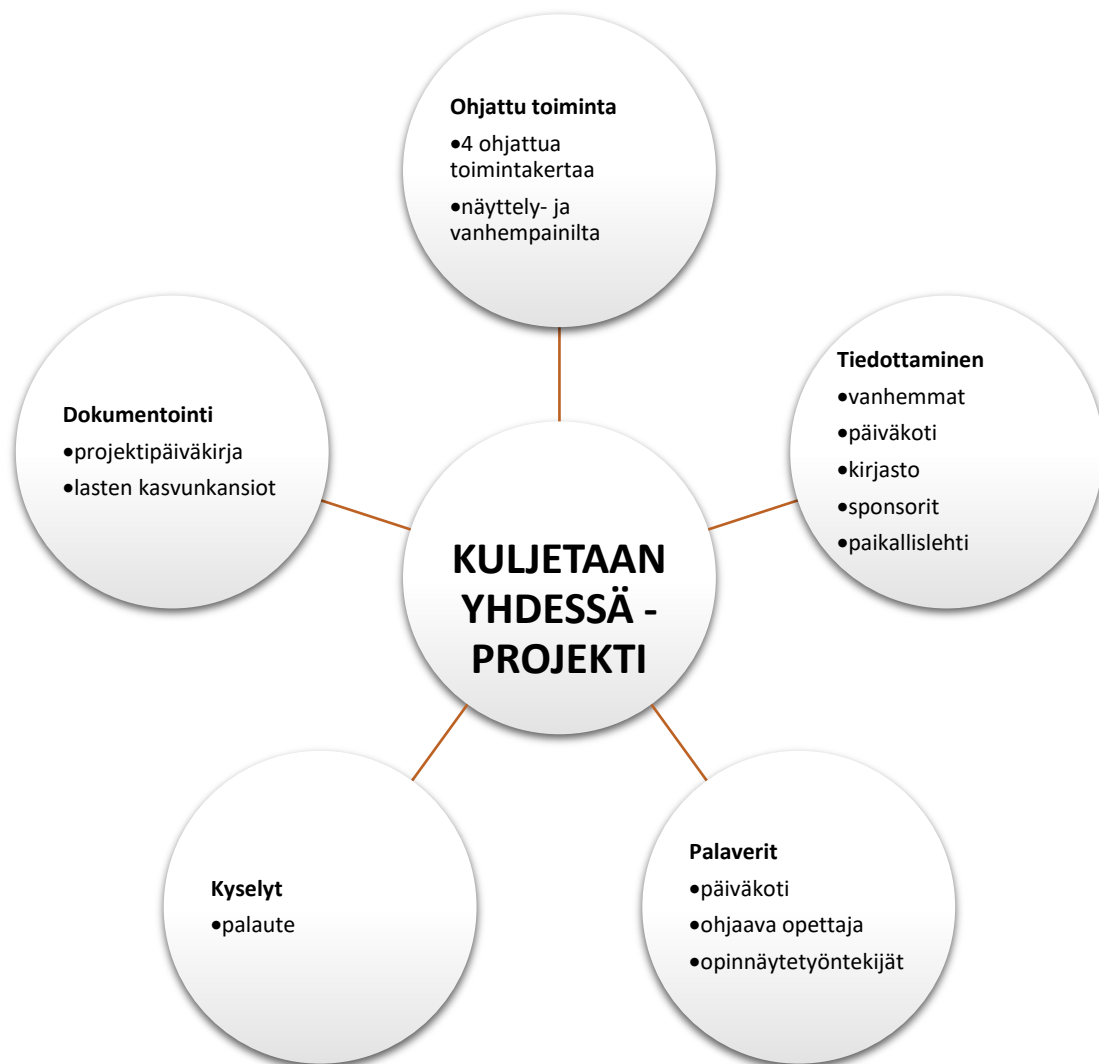
Työn tilaajana on Toholammin päivähoitopalveluihin kuuluva Sateenkaaren päiväkoti. Lisäksi yhteistyötä tehdään Toholammin kunnan kirjaston kanssa, jossa näyttely toteutetaan. Lestijoki-lehti kutsutaan tekemään avajaistilaisuudesta lehtikirjoitus. Mahdollisia sponsoreita ovat Toholammin kunta ja K-market Lampintori.

Opinnäytetyön ohjaajina ovat ohjaava opettaja Centria ammattikorkeakoulusta sekä työelämä-ohjaaja päiväkodista.

4 TOTEUTUSSUUNNITELMA

4.1 Päätehtävät

Kuljetaan yhdessä -projektin päätehtäviä ovat: neljä ohjattua toimintakertaa sekä näyttely- ja vanhempainilta, dokumentointi, tiedottamiset lasten vanhemmille, palaverit päiväkodin ja kirjaston henkilökunnan kanssa sekä ohjaavan opettajan tapaamiset ja opinnäytetyöntekijöiden keskinäiset tapaamiset. Lisäksi Kuljetaan yhdessä -projektista tiedotetaan mahdollisille sponsoreille sekä paikallislehdelle. Projektista tuotettu materiaali arkistoidaan lasten omiin kasvunkansioihin. Projektista kerätään palautetta lapsilta, vanhemmilta ja hoitohenkilökunnalta.

KUVIO 1. Päätehtävät

4.2 Aikataulu

- Opinnäytetyöprosessin aloittaminen syksyllä 2014
- Tutkimussuunnitelman laatiminen keväällä ja syksyllä 2015
- Tutkimusluvan hakeminen syksyllä 2015
- Ohjatun toiminnan järjestäminen keväällä 2016
- Näyttely- ja vanhempainillan järjestäminen keväällä 2016
- Opinnäytetyön valmistuminen syksyllä 2016

4.3 Ongelmat ja riskit

Kuljetaan yhdessä -projektissa ongelmiksi voi muodostua sairastumiset ja aikataulumuutokset, jotka aiheuttavat opinnäytetyön valmistumisen viivästymistä. Riskeinä ovat muun muassa, että eivät vanhemmat tule heille järjestettyihin ohjattuihin toimintoihin tai eivät vastaa heille laadittuun kyselylomakkeeseen.

5 BUDJETTI

Työn tekijöiden osuus tunteina $2 \times 400 \text{ h} \times 10 \text{ €} = 8000 \text{ €}$

Päiväkodin henkilökunnan työn osuus $2 \times 17 \text{ h} \times \text{tuntipalkka}$

Toholammin kirjaston henkilökunnan työn osuus noin $5 \text{ h} \times \text{tuntipalkka}$

Kirjaston tilojen vuokra $60 \text{ €} / \text{pvä}$

Matkakustannukset välille Kokkola-Toholampi $10 \times 130 \text{ km. } 150 \text{ €}$

Materiaalit (kartongit, paperit, tulostus, kangas) 15 €

Kahvitus 70 henkilölle n. 40 €

Todellisuudessa rahaa ei projektissa liiku, sillä opinnäytetyön tekijöille ei makseta työstä palkkaa ja muilla osapuolilla työ sisältyy normaaliin työaikaan. Kirjaston tilat saadaan käyttöön veloituksetta, sillä päiväkodin toimintaan tiloja saadaan käyttää maksutta. Matkakustannukset on laskettu niin, että matkat kuljetaan henkilöautolla. Materiaalit saadaan pääosin päiväkodilta ja mahdollisilta lahjoittajilta. Myös kahvitukseen pyydetään tukea sponsoreilta, kuten K-market Lampintorilta.

6 OHJAUSSUUNNITELMA

6.1 Tiedottaminen sekä dokumentointi

Kuljetaan yhdessä -projektin aikana eri osapuolien välinen tiedottaminen tapahtuu kokoontumisten, sähköpostin sekä puhelimen välityksellä. Opinnäytetyön tekijät kommunikoivat keskenään tapaamisissa ja puhelimitse. Dokumentointi tapahtuu pääasiassa projektipäiväkirjaa kirjoittamalla ja tapaamisista muistioita tekemällä. Projektin eri vaiheita dokumentoidaan myös valokuvien avulla.

6.2 Laadunvarmistus

Kuljetaan yhdessä -projektin laatua varmistetaan toimimalla kaikessa eettisten periaatteiden sekä lakien ja säädösten mukaan. Huolellinen ja suunnitelmallinen työn toteuttaminen takaa laadukasta tulosta. Palautekyselyt laaditaan niin, että ne ovat tavoitteisiin vastaavia ja luotettavia. Opinnäytetyö toteutetaan Centria-ammattikorkeakoulun laatuvaatimuksia noudattaen, jolloin muun muassa lähteiden luotettavuuteen kiinnitetään huomiota.

LÄHTEET

FINLEX. 1999. Suomen perustuslaki. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>. Luettu 7.4.2015.

FINLEX. 2015. Varhaiskasvatuslaki. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>. Luettu 22.10.2015.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Ojanen, T., Ritmala, M., Sivén, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2013. Lapsen aika. 12.-15. painos. Helsinki: SanomaPro.

Pelastakaa lapset ry. 2013. Hämähäkki Afrikassa ja muita satuja. Lapsen ääni - tarinoita meiltä. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://pelastakaalapset-fi-bin.directo.fi/@Bin/9776d3bf6877c0e604c4ec75b48862dd/1431336362/application/pdf/1313671/Lapsen_aani_tarinoilta_meilta_web.pdf. Luettu 11.5.2015.

STAKES. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>. Luettu 7.4.2015.

Toholammin kunta. 2011. Varhaiskasvatussuunnitelma. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.toholampi.fi/uploads/julkaisut/asiakirjat/varhaiskasvatussuunnitelma.pdf>. Luettu 7.4.2015

OHJATUN TOIMINNAN SUUNNITELMA

Esittely opinnäytetyöstä (joulukuu 2015).

1. ohjattu toimintakerta (tammikuu 2016, vko 3)

Mukana toiminnassa ovat lapset ja heidän vanhempansa. Opinnäytetyöstä ja projektin kulusta kerrotaan suullisesti. Toimintaan lapset ja vanhemmat ovat valmistautuneet etsimällä kuvan perheestään ja hoitohenkilökunta tuomalla heistä otetun ryhmäkuvan. Mikäli perhe ei tuo kuvaa itsestään, he piirtävät sen. Tuoduista kuvista ja kartongista leikatusta puusta muodostetaan koko ryhmän yhteinen Kasvatuskumppanuuspuu. Kasvatuskumppanuuspuun tekemisen ideana on, että kaikki osapuolet osallistuvat työhön. Valmis puu kuvastaa kaikkien tekijöiden välistä kasvatuskumppanuutta.

2. ohjattu toimintakerta (tammikuu 2016, vko 4)

Toisella toimintakerralla aletaan harjoitella musiikkiesityksiä näyttely- ja vanhempainiltaa varten. Laulut musiikkiesityksiin ovat "Kotini" ja "Mä kuljen metsätiellä". Tällöin tehdään myös kartonkinukkeja "Mä kuljen metsätiellä"-esitystä varten. Lapset harjoittelevat musiikkiesityksiä myös päiväkodissa hoitohenkilökunnan kanssa ja kotona vanhempien kanssa.

3. ohjattu toimintakerta (helmikuu 2016, vko 5)

Toimintaan lapsien tulee tuoda kotoaan yksivärinen kangaspala (n. 20x30 cm), muutama peruna ja pajun tai muun puun oksia. Perunoista tehdään leimasimia, joilla painetaan kankaalle kuvioita. Kangas liimataan kartongille, ja ympärille tehdään oksista kehykset. Tässä työssä taiteellista ilmaisua tukevat erilaisten materiaalien käyttäminen, joiden avulla lapsi saa uusia kokemuksia ja tutkimuskohteita. Vanhempien osallisuutta lapsen päiväkotiarkeen halutaan vahvistaa materiaalien tuomisen kautta.

4. ohjattu toimintakerta (helmikuu 2016, vko 7)

Tällä toimintakerralla luetaan satu, Ronja, josta lapset saavat oman tulkintansa mukaan piirtää ja värittää kuvan. Lopuksi harjoitellaan musiikkiesityksiä.

Ronja

Tytön nimi on Ronja. Se on omassa pihassa. Se katsoo kukkaa. Se näkee kukassa mehiläisen. Se jää siihen. Ronja asuu äitin ja isin kanssa. Se tykkää hipasta. Se leikkii sitä aikuisen kanssa, äitin tai isin. (Pelastakaa lapset ry 2013.)

Näyttely- ja vanhempainilta (maaliskuu 2016, vko 10)

Näyttely- ja vanhempainillan aluksi lapset laulavat Kotini-laulun. Tämän jälkeen opinnäytetyöntekijät toivottavat kaikki tervetulleiksi ja kertovat illan ohjelmasta. Sitten lapset esittävät toisen musiikkiesityksen, ”Mä kuljen metsätiellä”. Tämän jälkeen ohjelmassa on vapaata näyttelyyn tutustumista ja kahvittelua. Illan loppuksi kokoonnutaan yhteen hoitohenkilökunnan toteuttamaan vanhempainiltahetkeen. Näyttely- ja vanhempainillan loppuksi lapset täyttävät palautteen illasta yhdessä vanhempiensa kanssa. Vanhemmille ja hoitohenkilökunnalle jaetaan palautelomakkeet, jotka palautetaan päiväkotiin viikon kuluessa.

Lapset pääsevät itse toteuttamaan näyttelyn vanhempien ja hoitohenkilökunnan tukemana, mikä antaa heille uudenlaisen kokemuksen. Näyttely- ja vanhempainilta kokonaisuudessaan tukee kasvatuskumppanuutta. Kahvituksella luodaan rentoa tunnelmaa ja yhdessäoloa kaikkien osallistujien kesken

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan Toholammin päivähoitopalvelut
Sateenkaaren päiväkot

Vastuuhenkilö organisaatiossa Elamaa Terhi

Tutkimusluvan anoja(t) Hiltunen Niina Rantala Tea

Osoite _____

Puhelin _____

Sähköpostiosoite _____

Tutkimuksen nimi Kuljetaan yhdessä -projekti Toholammin
päiväkodissa

Tutkimuksen tarkoitus Löytää uusia lähestymistapoja toteuttaa
kasvatuskumppanuutta

Tutkimuksen kohderyhmä _____, 4-5-vuotiaat lapset

Aineiston keruun arvioitu ajankohta 20.1.2016 - 10.3.2016

Tutkimusmenetelmä Projekti

Tutkimussuunnitelma hyväksytty 16.12.2015

Tutkimuksen ohjaaja Jouko Lehtinen

Lupa myönnetään

paikka Toholampi aika 17.12.2015

anomuksen mukaisesti muutosehdotuksin hylätty

Luvanmyöntäjän allekirjoitus _____

LIITTEET

- Tutkimussuunnitelma
 Kysely/haastattelulomake
 Muut liitteet, mitkä _____

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Opinnäytetyön tekijä/t Hiltunen Niina Rantala Teu	Aloituspäivämäärä 19.1.2015
Koulutusohjelma Sosiaali-alan koulutusohjelma	Yksikkö Sosiaali- ja terveysalan yksikkö
Koulutusohjelman yliopettaja Pirjo Förss - Pennanen	Opinnäytetyön ohjaaja Tarja Mäkitalo
Opinnäytetyön työnimi (aihe) Kuljetaan yhdessä -projekti Toholammun päiväkodissa	
Tutkimusongelma/kehittämistehtävä Löytää uusia lähestymistapoja toteuttaa kasvatuskumppanuutta	
Opinnäytetyön tavoite ja rajaus/tutkimustulokset Tukea päiväkodin ja perheiden valista kasvatuskumppanuutta ja yhteistyötä näyttely- ja vanhempainillan järjestämisen kautta	

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

<p>Opinnäytetyön alustava aikataulu (pvm:t kuukauden tarkkuudella)</p> <p>Aloituspalaveri (ohjaaja, työn tekijä, työelämäohjaaja) [1. 2015] Toteutussuunnitelman esittäminen [12. 2015] Väli raportointi [8. 2016] Ohjaajan tarkastus ja/tai loppupalaveri [10. 2016] Opinnäytetyön hyväksyttäväksi jättäminen [10. 2016] Opinnäytetyön seminaariesitys [11. 2016] Kypsyyskoe [11. 2016]</p>
<p>Toimeksiantajan yhteystiedot (yritys, yhteyshenkilön nimi, osoite, puhelin, sähköposti)</p> <p>Sateenkaaren päiväkoti, Miina Vörlin Turatie 1, 09300 Toholampi</p>
<p>Tämä sopimus on laadittu kolmena kappaleena. Sopimuskappaleet toimitetaan opinnäytetyön tekijälle, toimeksiantajalle sekä työn ohjaajalle. Centria-ammattikorkeakoulun opiskelija sitoutuu tekemään toimeksiantajan toimeksiannosta edellä mainitusta aiheesta opinnäytetyön _____ mennessä.</p> <p>Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön työssä tarvittavaa tietoa sekä arvioimaan opinnäytetyön valmistuttua sen hyödynnettävyyttä toiminnassaan. Toimeksiantaja maksaa materiaali-, postitus-, matka- ym. mahdolliset kulut laskun mukaan. Toimeksiantaja voi maksaa opinnäytetyön tekijälle palkan.</p> <p>Tämän sopimuksen osapuolet ovat velvolliset pitämään salassa kaiken, mitä he toimeksiannon yhteydessä ovat aaneet tietoonsa asioista, joita voidaan pitää toisen sopijapuolen liikesalaisuutena. Opinnäytetyö käydään läpi ammattikorkeakoulun opinnäytetyöseminaarissa ja se on julkinen asiakirja. Toimeksiantajan tulee erikseen pyytää työn salausta.</p> <p>Ammattikorkeakoulu ei vastaa opinnäytetyön tekijän mahdollisesti aiheuttamasta haitasta tai vahingosta.</p>
<p>Päiväys</p> <p>16.12.2015</p>
<p>Työelämäohjaajan allekirjoitus</p> <p><i>Miina Vörlin</i></p>
<p>Opiskelijan allekirjoitus</p> <p><i>Niina Hiltunen Tea Paavola</i></p>
<p>Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus</p> <p><i>Jouko Mäkelä</i></p>

Suostumus lapsen ja vanhemman kuvaamiseen ja kuvamateriaalin julkaisuun

Lapsen nimi

Lastani

saa kuvata ja julkaista kuvia päiväkodin toimintaan liittyvissä julkaisuissa

saa kuvata ja julkaista kuvia lehdessä

saa kuvata ja julkaista kuvia opinnäytetyössä

Vanhempaa

saa kuvata ja julkaista kuvia päiväkodin toimintaan liittyvissä julkaisuissa

saa kuvata ja julkaista kuvia lehdessä

saa kuvata ja julkaista kuvia opinnäytetyössä

Lapseni projektin aikana valmistamaa kuvataidetta saa laittaa esille kirjastoon näyttelyn ajaksi

kyllä

ei

Päivämäärä ja allekirjoitus

Palautelomake (lapsi)

(kysytään joka ohjatun toimintakerran jälkeen)

Askartelutuokiossa tehty työ oli

liian vaikea

liian helppo

sopiva

Askartelutuokiossa oli (väritä sopivin hymynaama)

mukavaa

tylsää

(kysytään näyttely- ja vanhempainillan yhteydessä)

Lapsen palaute (vanhempi saa esittää tarkentavia lisäkysymyksiä)

Millainen tämä ilta kirjastolla oli?

Päiväkodin työntekijän palaute ohjatusta toimintakerrasta

Anna vapaamuotoinen palaute opinnäytetyön tekijöille.

Palautelomake (vanhempi/päiväkodin työntekijä)

Vastaaja on vanhempi päiväkodin työntekijä

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja päiväkodin hoitohenkilökunnan välinen kasvatuksellinen suhde, jossa hoitohenkilökunta on aloitteellinen osapuoli, mutta johon molemmat osapuolet tietoisesti sitoutuvat. Se on molemminpuolista luottamukseen ja kunnioitukseen perustuvaa vuorovaikutusta. Parhaimmillaan kasvatuskumppanuus on vanhempien ja hoitohenkilökunnan yhdessä oppimista, ajatusten vaihtoa ja ongelmanratkaisua. Kasvatuskumppanuutta on vahvistamassa ja tukemassa päivittäiset kohtaamiset, lapsikohtaiset vasu-keskustelut sekä vanhempainillat. (Ojanen, Ritmala, Sivén, Vihunen & Vilén 2013, 294; Toholammin kunta 2011.)

Tällä palautekyselyllä halutaan saada kehittämissideoita, joita päiväkotitoiminta voi jatkossa hyödyntää. Lisäksi halutaan palautetta Kuljetaan yhdessä -opinnäytetyöprojektistä. Kyselyn tietoja käsitellään luottamuksellisesti.

Kasvatuskumppanuuteen liittyvät kysymykset

1. Kasvatuskumppanuus toteutuu tällä hetkellä

ei lainkaan melko huonosti vaikea sanoa melko hyvin
erittäin hyvin

2. Koen tärkeiksi kasvatuskumppanuutta tukeviksi asioiksi (voitte valita useita vaihtoehtoja)

päivittäiset kohtaamiset

vasu-keskustelut

vanhempainillat

erilaiset projektit

muu, mikä? _____

3. Koen tarvetta kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi

täysin eri mieltä eri mieltä en osaa sanoa samaa mieltä täysin samaa mieltä

4. Ideani kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi:

5. Mitä ongelmakohtia näen päiväkodin arjessa kasvatuskumppanuuden toteutumiseksi?

Opinnäytetyöprojektiin liittyvät kysymykset

1. Projektin toteutus (tiedottamiset, toiminnan organisointi, jne.) toimi

erittäin hyvin melko hyvin en osaa sanoa melko huonosti

ei lainkaan

2. Näyttely-/vanhempainilta oli kokemuksena

antoisa

mieluisin

tarpeeton

epämiellyttävä

3. Päiväkodissa voitaisiin hyödyntää jatkossa vastaavanlaisia toiminnallisia työmenetelmiä kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi

täysin eri mieltä eri mieltä en osaa sanoa samaa mieltä täysin samaa mieltä

4. Muuta mainittavaa projektista:

KIITOS PALAUTTEESTANNE! 😊

MÄ KULJIN METSÄTIETÄ

1. Mä kuljin metsätietä, ol' suvi parhaillaan. Kas jänö esiin loikki, taas katos joutuiseaan. Kas jänö esiin loikki, taas katos joutuiseaan.
2. Mä puron luokse saavuin, kas noin se kiemurtaa. Ja ylös alas pienet näin kalat sukeltaa. Ja ylös alas pienet näin kalat sukeltaa.
3. Kun sillan poikki astuin, niin metsään saavuinkin. On sinne pesän tehnyt pien lintu armahin. On sinne pesän tehnyt pien lintu armahin.
4. Kas korkealle linnut, ne nousee ilmahan, ja kilpaveikkoinansa on pilvet taivahan. Ja kilpaveikkoinansa on pilvet taivahan.
5. Myös pikku perho kiittää se tuonne kukkiin päin. Nyt lähden äidin luokse ja kerron, mitä näin. Nyt lähden äidin luokse ja kerron, mitä näin.

KOTINI

1. Tiedän paikan armahan, rauhallisen, ihanan, joss' on olo onnekas, elo tyyni, suojakas. Joss' on olo onnekas, elo tyyni, suojakas.
2. Sepä kotikulta on, koti kallis, verraton. Eipä paikkaa olekaan kodin vertaa ollenkaan. Eipä paikkaa olekaan kodin vertaa ollenkaan.

ANNAN TARINA

Tytön nimi on Anna.

Hän asuu äitinsä ja isänsä kanssa.

Heillä on myös koira nimeltään Tessu.

Heidän pihassaan on lumilinna,

jossa on kiva leikkiä yhdessä

äidin, isän ja Tessun kanssa.

Yhteenveto Kuljetaan yhdessä -projektista

Toholammin päiväkodin 4–5-vuotiaiden lasten ryhmään toteutettiin projektiopinnäytetyö kevään 2016 aikana. Kuljetaan yhdessä -projektin tavoitteena oli tukea päiväkodin ja perheiden välistä kasvatuskumppanuutta sekä tuoda kasvatuskumppanuutta käytännönläheisemmäksi. Lisäksi tavoitteena oli lisätä yhteistyötä vanhempien ja päiväkodin välillä. Tarkoituksena oli löytää uusia lähestymistapoja toteuttaa kasvatuskumppanuutta ohjatun toiminnan, taidenäyttelyn sekä vanhempainillan järjestämisen kautta. Kasvatuskumppanuuden toteutumista ja projektin onnistumista kartoitettiin palautelomakkeella, jonka vanhemmat ja ryhmän henkilökunta täyttivät. Lapsilta kysyttiin palautetta jokaisesta ohjatusta toimintakerrasta sekä näyttelyn avajaisista ja vanhempainillasta lyhyellä palautelomakkeella.

Ensimmäisellä toimintakerralla tehtiin kasvatuskumppanuuspuu. Sitä olivat tekemässä ryhmän lapset sekä vanhemmat lastensa hakutilanteessa. Puuhun, joka oli tehty valmiiksi kankaalle, vanhempi ja lapsi saivat painaa oman kätensä jäljen lehdiksi. Myös ryhmän henkilökunta painoi omat kätensä jäljet puuhun. Käsien viereen laitettiin perheiden tuomat perhekuvat, jotka ennen näyttelyä vaihdettiin lasten piirtämiin perhekuviin.

Toinen ohjattu toimintakerta aloitettiin harjoittelemalla ”Kotini”-laulun kahta ensimmäistä säkeistöä ja ”Mä kuljin metsätietä”-laulusta ensimmäistä säkeistöä. Lasten kanssa askarrettiin ”Mä kuljin metsätietä”-laulun esitystä varten kartonkinukkeja. Laulut esitettiin näyttelyn avajaisissa.

Kolmanteen ohjattuun toimintakertaan vanhempia ja lapsia pyydettiin tuomaan kotoa kangasta, perunoita ja pajunoksia. Toimintakerta aloitettiin laulujen harjoittelulla. Perunoilla lapset painoivat kankaalle pulloväreillä kuvioita ja liimasivat kankaan kartongille. Pajunoksat liimattiin kuumaliimalla kehyksiksi ja tauluun laitettiin vielä ripustusnaru.

Neljäs toimintakerta aloitettiin laulujen harjoittelulla ja mukaan harjoitukseen otettiin kartonkinuket. Lapset kuvittivat Anna-sadun. Satu luettiin kaksi kertaa, jonka jälkeen lapset saivat piirtää siitä mieleen tulleita asioita. Piirustukset liimattiin kartongille.

Taidenäyttely laitettiin esille kirjastoon yhdessä lasten kanssa näyttelyn avajaisia ja vanhempainiltaa edeltävänä päivänä. Taidenäyttely oli esillä Toholammin kunnankirjastossa kaksi viikkoa.

Näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta oli Toholammin kunnankirjastolla 10.3.2016. Iltaan osallistuivat ryhmän lapset, lasten vanhemmat sekä henkilökunta. Näyttelyn avajaisien ohjelmaan kuului opinnäytetyöntekijöiden tervetulotoivotus, lasten musiikkiesitykset ja vapaa taidenäyttelyyn tutustuminen.

Iltta jatkui vanhempainillalla kirjaston monitoimitiloissa, mikä toteutettiin Learning Café -menetelmällä. Osallistujat keskustelivat ja antoivat ideoita päiväkotiarjen haasteisiin kahvittelun lomassa.

Opinnäytetyöntekijät
Niina Hiltunen ja Tea Rantala
sosionomiopiskelijat
Centria AMK, Kokkola

YHTEENVETO KULJETAAN YHDESSÄ -PROJEKTIN PALAUTEISTA

Palaute projektista:

Lapsilta ei ensimmäisestä ohjatusta toimintakerrasta kysytty palautetta. Kokemukset toisen ohjatun toimintakerran haastavuudesta jakautuivat melko tasaisesti vaihtoehtojen liian vaikea, liian helppo ja sopiva välille. Sopiva oli useimman kokemus. Suurimman osan mielestä ohjatussa toimintakerrassa oli mukavaa. Kolme kuitenkin koki, että ohjatussa toimintakerrassa oli tylsää. Kokemus kolmannesta ohjatusta toimintakerrasta suurimmalla osalla lapsista oli, että siellä tehty työ oli vaikeusasteeltaan sopiva. Muutaman mielestä työ oli liian helppo. Kaikkien vastaajien mielestä ohjatussa toimintatuokiossa oli mukavaa. Neljännestä ohjatusta toimintakerrasta kokemukset jakautuivat kaikkien vaihtoehtojen kesken, mutta valtaosan mielestä siellä tehty työ oli haastavuudeltaan sopiva. Suurin osa koki, että ohjatussa toimintakerrassa oli mukavaa, ja vain muutaman mielestä siellä oli tylsää.

Suurin osa lapsista toi palautteessaan esille, että näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta oli mukava. Palautteesta tuli myös esille muun muassa, että oli mukavaa olla kavereiden kanssa ja syödä tarjottavia. Monet pitivät laulamista ja esiintymisestä, mutta yhden mielestä se oli pelottavaa. Erään palautteen mukaan ilta oli niin mukava, että se jäi mieleen.

Vanhemmilta saadun palautteen mukaan Kuljetaan yhdessä -projektin toteutus eli esimerkiksi tiedottamiset ja toiminnan organisointi toimi erittäin tai melko hyvin. Suurin osa vanhemmista koki, että vastaavanlaisia toiminnallisia työmenetelmiä voitaisiin hyödyntää jatkossa kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi. Muutama vastasi, ettei osaa sanoa voitaisiinko niitä hyödyntää jatkossa. Suurimmalle osalle vanhemmista näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta oli kokemuksena mieluinen. Muutama vanhempi koki illan antoisana. Kukaan ei kokenut iltaa tarpeettomaksi tai epämiellyttäväksi.

Vapaassa palautteessa vanhemmilta tuli esille, että Kuljetaan yhdessä -projekti oli mielenkiintoinen ja pysäyttävä. Esille tuli myös ajatus, että vanhempia olisi voitu ottaa projektiin enemmän mukaan. Eräässä palautteessa tuli esille, että Kuljetaan yhdessä -projekti oli mukava, mutta oman arjen kiireet häiritsivät projektiin osallistumista.

Edellä mainittujen asioiden perusteella näyttäisi siltä, että vanhemmat olivat tyytyväisiä projektiin. Osa vanhemmista haluaa osallistua aktiivisesti vastaavanlaisiin projekteihin, ja osalla taas omat kiireet estävät aktiivisen osallistumisen. Projektin toteuttamisen kannalta tällainen tilanne on haastava, sillä projektilla ei saavuteta kaikkia osapuolia, ja projektin tavoitteet saattavat jäädä täyttymättä.

Ryhmän henkilökunnan projektiopinnäytetyöntekijöille antaman palautteen mukaan lasten ohjaaminen oli rauhallista ja innostavaa. Ohjatut toimintakerrat olivat hyvin suunniteltuja ja materiaalit olivat lapsia kiinnostavia. Ryhmän henkilökunnalle ja vanhemmille annettu ohjeistus Kuljetaan yhdessä -projektista ja toimintakerroista oli selkeää. Palautteesta nousi myös esille, että esitettävät laulut olisivat voineet olla vuodenaikaan sopivampia.

Kuljetaan yhdessä -projektin toteutus, kuten tiedottamiset ja toiminnan organisointi, toimi ryhmän henkilökunnan mielestä melko hyvin. He kokivat, että vastaavanlaisia toiminnallisia työmenetelmiä voitaisiin hyödyntää jatkossakin. Projektit ovat hyödyllisiä, mutta niiden tulee olla helposti toteutettavissa. Ryhmän henkilökunnan mielestä näyttelyn avajaiset ja vanhempainilta oli mieluisa kokemus.

Palaute kasvatuskumppanuuden toteutumisesta:

Palautetta kasvatuskumppanuuden toteutumisesta antoivat sekä vanhemmat että ryhmän henkilökunta. Palautekyselyyn vastasi 13 vanhempaa ja kaksi ryhmän henkilökunnan jäsentä. Kyselyn vastaukset antoivat tietoa kasvatuskumppanuuden toteutumisesta tällä hetkellä Saateenkaaren päiväkodissa, ja ideoita kuinka sitä voitaisiin vielä kehittää.

Suurin osa vanhemmista oli sitä mieltä, että kasvatuskumppanuus toteutuu tällä hetkellä melko hyvin. Kukaan vanhemmista ei kokenut, että kasvatuskumppanuus ei toteudu lainkaan tai toteutuu melko huonosti. Vanhemmat kokivat tärkeimmiksi kasvatuskumppanuutta tukeviksi asioiksi päivittäiset kohtaamiset ja vasukeskustelut. Osa vanhemmista koki myös vanhempainiltojen, erilaisten projektien ja kuukausittaisten tiedotteiden tukevan kasvatuskumppanuutta. Noin puolet vanhemmista ei osannut sanoa onko kasvatuskumppanuuden kehittämislle tarvetta. Neljä vanhempaa koki, ettei kasvatuskumppanuuden kehittämislle ole tarvetta ja kaksi vanhempaa koki kehittämislle olevan tarvetta. Kehittämisldeana nousi esiin, että päiväkodin henkilökunta voisi kertoa enemmän, millainen lapsi on hoidossa, esimerkiksi leikkiikö hän muiden lasten kanssa ja onko hänellä kavereita.

Ongelmakohtiksi kasvatuskumppanuuden toteutumiselle vanhemmat kokivat kiireen ja lapsiryhmän suuren koon suhteessa henkilökuntaan. Sekä vanhempien että ryhmän henkilökunnan kiire nousi voimakkaimmin esille vastauksista. Yksi vanhemmista toi esille huolen päivähoidon tulevaisuudesta. Hän toivoi, ettei henkilökunnan määrää vähennetä, sillä se vaikuttaa myös kasvatuskumppanuuteen ja aikaan perehtyä lapsen tarpeisiin.

Kasvatuskumppanuus toteutuu ryhmän henkilökunnan mukaan tällä hetkellä melko hyvin. He kokivat tärkeiksi kasvatuskumppanuutta tukeviksi asioiksi päivittäiset kohtaamiset, vasukeskustelut ja vanhempainillat. Kasvatuskumppanuutta tukevana asiana nousi esiin myös kuukausittaiset tiedotteet. Ryhmän henkilökunta koki kasvatuskumppanuuden kehittämislle olevan tarvetta. Kasvatuskumppanuuden kehittämisldeoina nousivat esiin säännölliset yhteistoiminnalliset vanhempainillat sekä vanhempien ideoiden tiedustelu ja niiden hyödyntäminen. Lisäksi kehittämisldeana tuotiin esille lasten varhaiskasvatussuunnitelmien tarkistaminen nykyistä

useammin ja niiden pohjalta käytävän keskustelun kehittäminen. Ongelmakohtana kasvatuskumppanuuden toteutumiselle ryhmän henkilökunta näki ajan puutteen.

Ryhmän henkilökunta ja suurin osa vanhemmista olivat sitä mieltä, että kasvatuskumppanuus toteutuu tällä hetkellä melko hyvin. Ryhmän henkilökunta koki kasvatuskumppanuuden kehittämiselle olevan tarvetta, mutta vanhemmista vain kaksi koki sille olevan tarvetta. Vanhemmat olivat palautekyselyn perusteella epävarmempia kasvatuskumppanuuden kehittämisen tarpeesta kuin ryhmän henkilökunta. Ryhmän henkilökunta koki kasvatuskumppanuutta tukeviksi asioiksi päivittäiset kohtaamiset, vasu-keskustelut ja vanhempainillat. Vanhemmat eivät kokeneet vanhempainiltoja yhtä merkitykselliseksi kasvatuskumppanuutta tukevaksi asiaksi kuin ryhmän henkilökunta. Kiire on vaikeuttamassa kasvatuskumppanuuden toteutumista sekä vanhempien että ryhmän henkilökunnan mielestä.

Kasvatus näkyy taiteessa

■ **TOHOLAMPI**
Kaisa Suomala

Puun vihreät lehdet ovat lasten ja aikuisten kädenjälkiä, ja oksilla on lasten piirtämiä perhekuvia. *Kasvatuskumppanuus* on yksi avainteksiä Toholammin kirjastossa olevassa näyttelyssä, jossa on esillä Sateenkaarren Päiväkodin Ruususet-osaston lasten tekemiä töitä.

Yhdessä-näyttely on osa **Niina Hiltusen ja Tea Rantalan** opinnäytetyötä. Centria-ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat vetivät ryhmän

lapsille toimintahetkiä ja työpajoja, joista yhteen osallistuivat myös lasten vanhemmat. Tuon työpaikan tuotosta on juuri yhdessä maalattu puu.

Opinnäytetyön aiheena on kasvatuskumppanuuden tukeminen sekä perheiden ja päiväkodin välisen yhteistyön tukeminen. Perheiden osallistuminen on ilahduttanut opiskelijoita kovasti.

Yhdessä. Niina Hiltusen ja Tea Rantalan opinnäytetyö tuotti lasten taidenäyttelyn Toholammin kirjastoon.

– Mahtavan hyvin. Olin positiivisesti yllätynyt siitä, miten hyvin perheet lähtivät mukaan, Niina Hiltunen sanoo.

Lasten ohjatuilla toimintakertoilla on tehty taidetta monipuolisesti. Piirrosten ja maalausten lisäksi tehty perunapainantaa kirkkailla perusväreillä ja askareltu tikkuhahmoja, joita lapset käyttivät tekvisiittana näyttelyn avajaisiin harjoittelussa laulesityksessä.

Yhdessä-näyttely on esillä Toholammin kirjastossa 24. maaliskuuta asti. kaisa.suomala@lestijoki-lehti.fi